

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร

เรื่อง

ทัศนคติในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าของกลุ่มเกษตรกร ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ
ปี พ.ศ. 2538

Attitude for Silkworm Business of Farmers in Tambon Bankwao,
Amphoe Bankwao, Chaiyaphom Province 1995.

โดย

นางสาวชิตชม กุลโนนแดง

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
วท.บ(พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 8 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2539

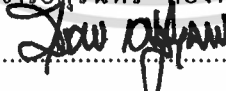
ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

 24 / 100 / 2539
(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

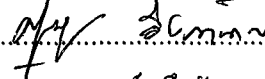
กรรมการปัญหาพิเศษ

 8 / พค. / 39
(อาจารย์สุรินทร์ ทองฟูก)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 8 / พค. / 39
(ดร.สุรพล เศรษฐบุตร)

หัวหน้าภาควิชา

 9 / พค. / 39
(ผศ.ศุภสมบุรณ์ อึ้งรัตนากร)

20 พ.ค. 1996
20 พ.ค. 1996
2038

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14757

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ทัศนคติในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าของกลุ่มเกษตรกร ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ
ปี พ.ศ. 2538

Attitude for Silkworm Business of Farmers in Tambon Bankwao,
Amphoe Bankwao, Chaiyaphom Province 1995.

โดย

นางสาวชัชชม กุลโนนแดง

T096015

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

พ.ศ. 2538

ปพ.
๒๕๓๘
๒๕๓๙

ลงทะเบียน.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

เรื่อง : ทศนคติในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าของกลุ่มเกษตรกร ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า
จ.ชัยภูมิ ปี พ.ศ. 2538

โดย : นางสาวชัชชม กุลโนนแดง

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

๒๔ / ๒๕๓ / ๒๕๓๘

การศึกษาเป็นการศึกษา ทศนคติในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าของกลุ่มเกษตรกร ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ ปี พ.ศ. 2538. โดยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 ราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม กับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ทศนคติของเกษตรกรในการเลี้ยงไหม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการเลี้ยงไหมเพื่อการค้า โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ในการเก็บข้อมูล

จากการศึกษาด้านสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรพบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ไหมเป็นเพศหญิงทั้งหมด อายุ 55 - 59 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ส่วนมากมีพื้นที่เป็นของตัวเอง สมาชิกในครัวเรือน ระหว่าง 3 - 4 คน แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไหม ระหว่าง 1 - 2 คน ความแตกต่างในการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม กับการเลี้ยงไหมเชิงการค้าส่วนใหญ่ การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมจะมีวัตถุประสงค์เพื่อทอผ้าใช้ในครัวเรือน ใช้พื้นที่ในการปลูกหม่อนเพื่อเลี้ยงไหมค้า ใช้สถานที่เลี้ยงไหมภายในบ้านหรือบริเวณใต้ถุนบ้าน พันธุ์ไหมที่ใช้เลี้ยงเป็นพันธุ์ไทยพื้นเมือง ไข่ไหมที่เลี้ยงในแต่ละรุ่น และจำนวนรุ่นของไหมที่เลี้ยงจะน้อย ราคาผลผลิตต่ำ ไม่มีอำนาจในการต่อรองทางการตลาด ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้าเกษตรกรส่วนใหญ่ จะเลี้ยงเพื่อขาย โดยจะขายผ้าไหม และเส้นไหม จะจัดสร้างโรงเลี้ยงไหมบ้าง แต่ยังมีน้อย ราคาผลผลิตสูงขึ้น และมีอำนาจต่อรองทางการตลาด เทคนิคในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม เช่นการปลูกพืชคลุมดิน ,การตัดแต่งกิ่ง จะพัฒนาขึ้น

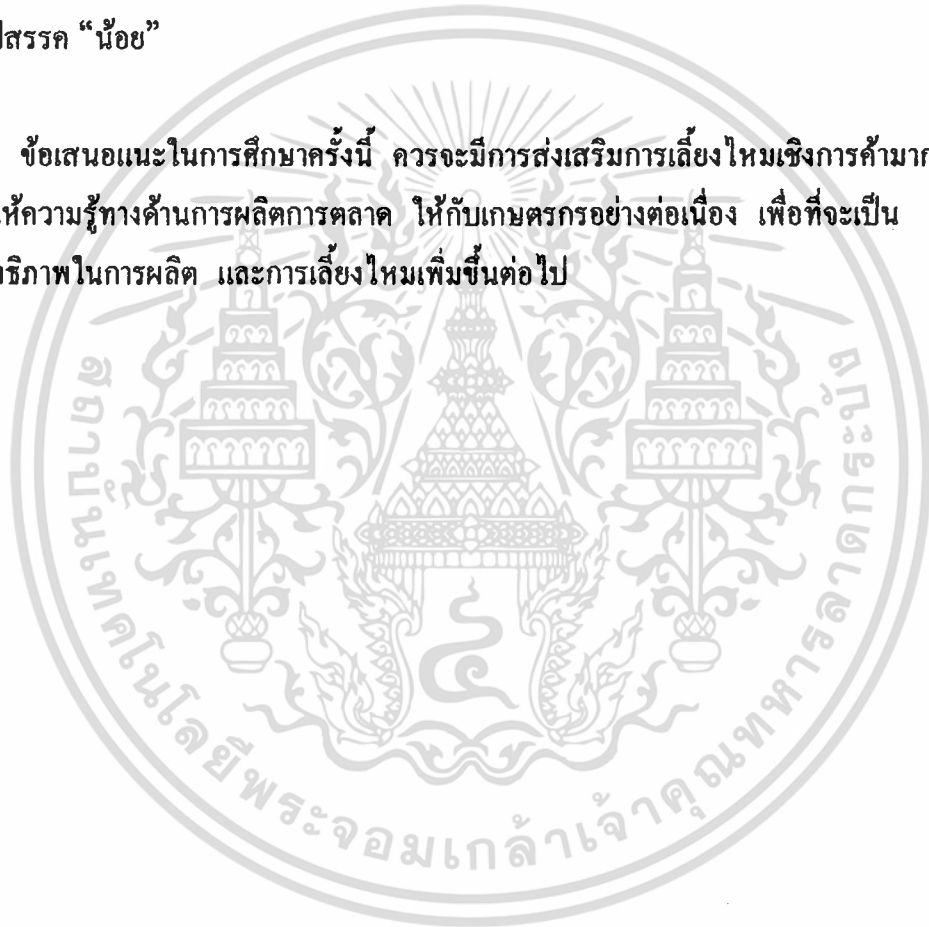
ทศนคติของเกษตรกร ในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.71

เมื่อเปรียบเทียบกับผลสำรวจที่ส่งมาไว้สำหรับการศึกษาเพื่อตรวจสอบว่าคะแนนที่ได้มานั้นเป็นอย่างไรในประเด็นด้านการค้า คืออยู่ระหว่างช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.33 ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรมีทศนคติ หรือความคิดเห็น ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อยู่ในคะแนนระดับที่ “เห็นด้วย” ต่อกิจกรรมการเลี้ยงไหมเชิงการค้าเช่น การเลี้ยงไหมเชิงการค้าสามารถคืนทุนได้ในเวลารวดเร็ว จะอยู่ในเกณฑ์ที่เห็นด้วย การเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จะทำให้มั่นใจว่าผลผลิตที่ได้จะขายได้แน่นอน

ปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า พบว่าเกษตรกรมีปัญหา และอุปสรรคต่อกิจกรรมการเลี้ยงไหมเชิงการค้า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.27 คืออยู่ระหว่างช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.33 ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรค ในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าอยู่ในระดับมีปัญหาและอุปสรรค “น้อย”

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ ควรจะมีการส่งเสริมการเลี้ยงไหมเชิงการค้ามากขึ้นในด้านการให้ความรู้ทางด้านการผลิตการตลาด ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และการเลี้ยงไหมเพิ่มขึ้นต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือจากหลายๆ ท่านที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ อาจารย์วิเชษฐ มณีรัตน์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการปัญหาพิเศษ ได้กรุณาแนะนำแนวทางมาตั้งแต่ต้นข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งอาจารย์สุรินทร์ ทองฟู และอาจารย์ดร. สุรพล เศรษฐบุตรซึ่งช่วยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและกรรมการปัญหาพิเศษ โดยให้ความช่วยเหลือ ในการตรวจทานแก้ไข ตลอดจนเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือทางด้านข้อมูลข่าวสาร รวมถึงเจ้าหน้าที่กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร ที่อนุเคราะห์ในการค้นคว้าเอกสารประกอบการวิจัย จึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ผู้ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

ชิตชม กุลโนนแดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
บทความทางวิชาการ	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	11
วิธีการและอุปกรณ์ในการวิจัย	11
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	13
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	13
บทที่ 4 ผลการวิจัย	14
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	14
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของการเลี้ยง ไหมแบบดั้งเดิม กับการเลี้ยง ไหมเชิงการค้า	19
ตอนที่ 2.1 สภาพพื้นฐานในการปลูกหม่อนในการเลี้ยงไหม	19
ตอนที่ 2.2 เทคนิคในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม	27
ตอนที่ 3 ทักษะของเกษตรกรในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า	32
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า	36
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	42
สรุป	42
ข้อเสนอแนะ	45
เอกสารอ้างอิง	46
ภาคผนวก	47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา	12
2. สภาพพื้นที่ทางเศรษฐกิจ และสังคม	16
3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมกับแบบการค้า	22
4. เทคนิคในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม	29
5. ทักษะคติของเกษตรกรในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า	34
6. ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเพื่อการค้า	39

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในประเทศไทยมีมาเป็นเวลาช้านาน โดยถือเป็นอาชีพที่สืบทอดติดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ส่วนใหญ่จะนำเส้นไหมผลิตที่ได้ มาทอเป็นเครื่องนุ่งห่มเพื่อใช้ในครัวเรือน วิธีการเลี้ยงและการทอยังเป็นแบบดั้งเดิม ต่อมาได้มีการเลี้ยงแบบการค้า แต่เป็นเพียงอาชีพเสริมเท่านั้น ปัจจุบันการเลี้ยงไหม กำลังเป็นอาชีพที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและทำรายได้ให้แก่ประเทศเป็นอย่างมาก การเลี้ยงไหมส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใน ปี พ.ศ 2530 ผลิตเส้นไหมได้ประมาณ 94% ของเส้นไหมทั้งประเทศ ส่วนที่เหลือ 6% กระจายการผลิตอยู่ในภาคอื่นๆ

จากการที่ประเทศผู้ผลิตไหมรายใหญ่ของโลกเช่น ประเทศญี่ปุ่นมีนโยบายลดการผลิตลงอย่างมากเพราะค่าใช้จ่ายแรงงานสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตเส้นไหมสูงกว่าราคาเส้นไหมในตลาดโลก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ธุรกิจผ้าไหมไทยเจริญขึ้นและ มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากแบบดั้งเดิม (พื้นบ้าน) มาสู่แบบแผนใหม่ในเชิงการค้ามากยิ่งขึ้น โดยได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากภาครัฐ และเอกชนในการปรับปรุงคุณภาพเส้นไหม เพื่อให้ทัดเทียมกับต่างประเทศมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีการส่งออกผ้าไหม และผลิตภัณฑ์ผ้าไหมได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ 2529-2533 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 35.45 ต่อปี คือเพิ่มจากมูลค่าการส่งออก 253 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2529 เป็น 825 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2533 แต่เส้นไหมที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงจำเป็นต้องนำเข้าเส้นไหมจากต่างประเทศทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2533 นำเข้า 976 ล้านบาท (กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร,2535) และเพื่อลดการนำเข้าเส้นไหมจาก ต่างประเทศภาครัฐและภาคเอกชน ได้ร่วมมือกันในการวิจัยค้นคว้าให้เส้นไหมมีคุณภาพดียิ่งขึ้น และได้รับการส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงไหมเพิ่มมากขึ้น โดยในปี พ.ศ 2539 ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มพื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจากเดิม

อย่างไรก็ตามสถานการณ์ธุรกิจไหมที่ผ่านมา ยังไม่ค่อยมีความมั่นคงเท่าที่ควรเนื่องจากขาดความร่วมมือจากหลายฝ่ายอย่างจริงจัง นับตั้งแต่ตัวของเกษตรกร โรงงานสาวไหม โรงงานทอผ้า ผู้ส่งออก ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาการตลาด ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงได้ผลตอบแทนไม่ยุติธรรมเท่าใดนัก ส่วนภาครัฐมีนโยบายให้มีโครงการ จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไหมขึ้น โดยไม่มีความแน่ชัดว่าจะผลิตเพื่อขายในประเทศ เพื่อส่งออก หรือใช้เอง โดยไม่มีการประกันราคาให้แน่นอน ซึ่งทำให้เกษตรกรไม่มีความแน่ใจว่าจะผลิตเส้นไหมหรือรังไหมให้ได้คุณภาพระดับใด และเกษตรกรยังขาดแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิต นอกจากนี้ไทยยังมีคู่แข่งอีกหลายประเทศ ได้แก่ จีน, เกาหลี, อินเดีย ประเทศเหล่านี้มีนโยบายในการเพิ่มการผลิตไหมสู่ตลาดโลก

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลอดจนเพื่อนบ้านเราเอง คือเวียดนามมีนโยบายให้การส่งเสริมการขยายผลผลิตให้มากขึ้นด้วย เหตุนี้เองจึงทำให้มีการลักลอบนำเส้นไหมราคาถูกจากเวียดนามเข้ามาตั้งแต่ชายแดน จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ทำให้ไหมของเกษตรกรไทยถูกกดราคาให้ต่ำเท่ากับไหมลักลอบนำเข้าซึ่ง เกษตรกรต้องขายไปในที่สุด

จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญห โดยรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่ใช้วิเคราะห์ และสรุปเป็น นโยบายที่ชัดเจน ทำให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมมือประสานการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของเกษตรกรเป็นสำคัญ ด้วย ดังนั้นการศึกษาถึงทัศนคติของเกษตรกร ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ในตำบล บ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จึงสามารถได้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาการเลี้ยง ไหมในระดับภูมิภาคและระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมบางประการของเกษตรกรใน เรื่องเพศ อายุ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ขนาดพื้นที่ที่ถือครอง อาชีพและรายได้
2. เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมกับการเลี้ยง ไหมเชิงการค้า
3. เพื่อศึกษาถึงทัศนคติกลุ่มเกษตรกร ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ ต่อการเลี้ยง ไหมเชิงการค้า
4. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเพื่อผลิตเป็นการค้า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อได้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมบางประการของเกษตรกรใน เรื่อง เพศ อายุ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ขนาดพื้นที่ถือครอง อาชีพ และรายได้
2. เพื่อทราบถึงความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมกับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า
3. เพื่อได้ทราบถึงทัศนคติ ของกลุ่มเกษตรกรต่อการเลี้ยงไหมเชิงการค้า
4. เพื่อได้ทราบปัญหา และอุปสรรคในการเลี้ยงไหม เพื่อผลิตเป็นการค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ผลของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อกรมส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานกลุ่มเกษตรกร ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ ในการนำเอาผลการศึกษาไปวางแผน ในการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการเลี้ยงไหมให้มีประสิทธิภาพ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึง ทักษะของของกลุ่มเกษตรกร ตำบลบ้านเขว้า อำเภอ บ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ผู้วิจัยทำการศึกษาดังสภาพพื้นฐานทาง เศรษฐกิจและสังคม ความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม กับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ตลอดจนปัญหาอุปสรรคของการผลิตของเกษตรกร เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมพื้นที่และเป็น ข้อมูลปัจจุบัน โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้จำนวน 160 ราย (25%)จากจำนวน สมาชิก 640 ราย 11 หมู่บ้าน ที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัด ชัยภูมิ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2538 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง การแสดงทางด้านอารมณ์ หรือความคิดเห็นต่างๆ ของบุคคล สิ่งของประสบการณ์ หรือค่านิยมอันมีแนวโน้มที่แสดงออกให้เห็นด้วย หรือรู้สึกเฉยๆ ต่อสิ่ง ต่างๆ ในสังคมการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะต้องมีประสบการณ์โดยตรงหรือ ทางอ้อมต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลหรือคณะบุคคลเหล่านั้นไม่รู้เห็นด้วย ไม่เคยได้ยินเกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อนจะทำให้มีทัศนคติในทางที่ดีหรือทางบวกในพื้นที่นี้ ได้แบ่งระดับทัศนคติออกเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย (3) เฉยๆ(2) และไม่เห็นด้วย (1)

การสาวไหม หมายถึง กรรมวิธีการดึงเส้นใยออกจากรังไหมที่คัมแล้วแล้วนำไปกรอควบและดีเกลียว เป็นเส้นไหมตามขนาดที่ต้องการ

เส้นไหมพุ่ง หมายถึง เป็นเส้นไหมที่นอนขวางไปตามความกว้างของผืนผ้า

เส้นไหมยืน หมายถึง เป็นเส้นไหมที่นอนไปตามความยาวของผืนผ้า

ไหมพันธุ์ไทย หมายถึง พันธุ์พื้นเมือง รังสีเหลือง ขนาดเล็ก

ไหมพันธุ์ไทยลูกผสม หมายถึง ไหมลูกผสมระหว่างพันธุ์ไทยกับพันธุ์ต่างประเทศ (จีน/ญี่ปุ่น) รังไหมสีเหลือง และรังไหมสีขาว

ไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ หมายถึง ไหมลูกผสมที่เกิดจากพันธุ์ต่างประเทศ ผสมกันระหว่าง3พันธุ์จีนกับญี่ปุ่น รังไหมสีขาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผ่น,กล่อง หมายถึง ภาชนะที่บรรจุไข่ไหม โดย 1 แผ่น หรือ 1 กล่อง จะมีไข่ไหม 20,000 ฟอง

ไหมสุก หมายถึง หนอนไหมที่เจริญเต็มที่ มีต่อมไหมเกิดขึ้นภายในตัวไหมพร้อมที่จะชักใย และทำรัง โดยทั่วไปจะมีลักษณะที่สังเกตได้ คือ ไหมจะหยุดกินใบหม่อน สายหัวไปมากสายจะพันใย มูลไหมจะมีขนาดใหญ่เมื่อบีบดูจะดูอ่อนนุ่มและมีสีเขียวคล้ายใบหม่อน ตัวเริ่มหดสั้น ลำตัวโปร่งแสง ถ้าหากเป็นพันธุ์พื้นเมืองไทย จะลำตัวมีสีเหลือง ส่วนปากจะมีเส้นใยพ่นออกมา มีการเคลื่อนที่เร็วกว่าปกติมาก (หาที่ทำรัง)

จ่อ หมายถึง อุปกรณ์สำหรับให้ไหมใช้ทำรัง ซึ่งนิยมใช้กันอยู่ 3 แบบ คือ จ่อตาข่าย จ่อพลาสติก และจ่อหมุน

รังสด หมายถึง รังไหมซึ่งเกิดจากการที่ไหมพันใยหุ้มตัวเอาไว้ และจะลอกคราบพัฒนาตัวเอง กลายเป็นดักแด้นอนนิ่งอยู่ในรัง ก่อนการสาวไหมเพื่อให้ได้เส้นใยจึงต้องทำการอบไหมเสียก่อน เพื่อให้ดักแด้ที่อยู่ในรังตายเสียก่อน ถ้าหากไม่ทำการอบแห้งภายใน 10 วัน หลังไหมเข้าจ่อแล้ว ดักแด้ที่อยู่ในรังไหมจะกลายเป็นผีเสื้อแล้ว จะเจาะรังไหมออกมาทำให้รังไหมเสีย สาวไหมไม่ได้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

บทความทางวิชาการ

สุชา (2524) ได้ให้ความหมายของทัศนคติโดยทั่ว ๆ ไปว่าเป็นความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อตัวบุคคล วัตถุสิ่งของหรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึกหรือท่าทีที่จะเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ซึ่งและ ได้อ้างถึงบุคคลต่างๆ ดังนี้ Oven ในสุชา (2524) ให้ความหมายว่า ทัศนคติคือ ระดับของจิตใจ หรือสมองในลักษณะพร้อมที่กำหนดแนวทาง ในการตอบสนองบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วน Campbell ในสุชา (2524) ให้ความหมายว่าเป็นท่าที หรือทัศนคติทางสังคม ของบุคคลคือตามแนวโน้มเอียง ที่จะปฏิบัติตอบสนองในลักษณะที่เหมือนกัน ในอาการที่เหมือนกัน อาการที่แน่นอน ยืนนานโดยไม่มี การเปลี่ยนแปลงต่อการกระตุ้นทางสังคม อย่างใดอย่างหนึ่ง และ Gillford ในสุชา (2524) ก็ได้ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นอารมณ์ หรือความรู้สึกที่บุคคลตอบสนอง ต่อวัตถุหรือสถานการณ์ต่างๆ ในทิศทางที่พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) Cognition Compoment เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้หรือความเชื่อถือ ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้ หรือมีความเชื่อว่าสิ่งใดก็ดี ก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม หากมีความรู้สึกก่อนว่าสิ่งใดมีความไม่ดีก็มักจะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้น (2) Action Tendency Compoment เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล คือความโน้มเอียงที่บุคคล จะแสดงพฤติกรรมที่ตอบโต้ อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา พฤติกรรมที่เขาแสดงออกมานั้นเกิดจากความรู้สึก และความรู้สึกที่เขามีอยู่ต่อวัตถุ เหตุการณ์ หรือบุคคลนั้นๆ นั่นเอง (3) Felling Compoment เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคล ซึ่งมีอารมณ์เกี่ยวข้องอยู่ด้วยนั่นคือ หากบุคคลมีความรู้สึกรักหรือชอบพอนบุคคลใด หรือสิ่งใดก็จะทำให้มีทัศนคติต่อบุคคลหรือสิ่งนั้นไปในทางตรงกันข้าม

กองแผนงานและวิชาการ (2535 :113-178) ได้กล่าวถึงงานด้านการปรับปรุงพันธุ์ การคัดเลือกพันธุ์ และเปรียบเทียบพันธุ์หม่อนที่ให้ผลผลิตสูง และต้านทานต่อโรครากเน่า โรคราแป้ง คือพันธุ์นครราชสีมา 60 และพันธุ์บุรีรัมย์ 60 สำหรับการปลูกหม่อนที่เหมาะสมในเขตชลประทาน พบว่าระยะ 40 x 40 เซนติเมตร ในผลผลิตที่สูงกว่าทั้งด้านผลผลิต ทั้งกิ่งและใบจากการเก็บเกี่ยว 3 ครั้ง ผลผลิตทั้งกิ่งได้ 4.406.99 กิโลกรัม ต่อไร่ต่อปี ส่วนระยะที่เหมาะสมในการผสมพันธุ์ผีเสื้อไหม สรุปได้ว่าระยะเวลาเหมาะสมนั้น ไม่นานน้อยกว่า 5 ชั่วโมง จึงทำให้ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไข่ใหม่มีความสมบูรณ์สูง งานหม่อนใหม่ควรจะมีการกำหนดบุคคลเป้าหมายที่จะรับเทคโนโลยี ออกเป็นกลุ่มคือ เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนใหม่ และผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรเกี่ยวกับหม่อนใหม่ เพราะทั้งสองกลุ่มนี้ คงต้องการเทคโนโลยีแตกต่างกัน โดยการมุ่งไปทางด้านเกษตรกร ผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมก่อน

วีระ สักคมพิทักษ์ (2534) ได้กล่าวถึงพันธุ์ไหมที่นิยมเลี้ยงอยู่ทั่วไปในปัจจุบันได้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิดคือ

ไหมพันธุ์พื้นเมือง รังสีเหลืองสดเป็นไหมพันธุ์พื้นเมืองที่เกษตรกรเลี้ยงกันอยู่ทั่วไป รูปร่างยาวแบบกระสวย แหลมห้วนแหลมท้าย เปอร์เซนต์ต่อรังต่ำประมาณ 10-15 เปอร์เซนต์ เส้นไหมต่อรังยาวประมาณ 500-700 เมตร เลี้ยงง่ายแข็งแรงทนต่อโรค และสภาพภูมิอากาศร้อนได้ดี เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องทำการสาวไหมด้วยตนเอง เนื่องจากรังไหมเล็กไม่สามารถสาวด้วยเครื่องจักรได้ เป็นพันธุ์ที่เกษตรกรผลิตได้เองแต่จะเกิดความเสื่อม เพราะผสมชิดสายเลือด ทำให้ผลผลิตลดลงเรื่อยๆ ควรซื้อพันธุ์จากแหล่งผลิตที่เชื่อถือได้ จะทำให้ได้พันธุ์ที่ให้เปอร์เซนต์เปลือกสูงเช่นเหลืองพิรุณ 2 นางเหลือง นางเขียว นค. 4 และบร.9

ไหมลูกผสมในประเทศไทย ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ได้จากการผสมระหว่างไหมพันธุ์ต่างประเทศกับไหมพันธุ์ปรับปรุงขึ้นมาใหม่จากพันธุ์พื้นเมือง มีขนาดรังใหญ่สีขาว และเหลือง เปอร์เซนต์เปลือกรังดีกว่าไหมพันธุ์ไทยประมาณ 18-22 เปอร์เซนต์ ความยาวของเส้นไหมรังละประมาณ 800-1,200 เมตร กรรมวิธีเลี้ยงง่ายกว่าไหมพันธุ์ต่างประเทศ ไข่ไหมราคาไม่แพง เกษตรกรผู้มีความสนใจสามารถสั่งซื้อได้จากสถาบันหม่อนไหม ศูนย์วิจัยหม่อนไหมประจำจังหวัด กรมวิชาการเกษตร หรือศูนย์ทดลองและวิจัยหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตรที่ตั้งอยู่ใกล้ที่สุด

ไหมพันธุ์ต่างประเทศ ซึ่งส่งไข่ไหมพันธุ์โดยตรงจากต่างประเทศคู่ค้าที่ทำการผลิตไข่ไหมจำหน่ายจนเป็นที่รู้จักกันในหมู่เลี้ยงไหมพันธุ์ได้แก่ประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน ประเทศเกาหลี ประเทศไต้หวัน และประเทศบราซิล รังไหมจะมีสีขาวขนาดใหญ่กว่าพันธุ์ไทย ฝักไหมแน่นมากกว่าเป็นรูปทรงกลมรี เปอร์เซนต์เปลือกสูงถึง 20-24 เปอร์เซนต์ ความยาวเส้นไหมต่อรังประมาณ 1,000-1,500 เมตร ตามปกติจะมีการออกไข่ปีละ 2 ครั้ง แต่สามารถทำการฟักเทียมได้ถึงปีละ 12 ครั้ง ปัจจุบันผู้ส่งเข้าไข่ไหมพันธุ์ต่างประเทศหลายราย และกรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้ส่งเสริมการจำหน่ายไข่ไหมพันธุ์ต่างประเทศโดยเฉพาะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชยัน สุวรรณและคณะ (2538) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อชนบทบริเวณโดยรอบวิทยาเขตกำแพงแสน โดยแบ่งการทดสอบพันธุ์หม่อนที่นิยม ดังต่อไปนี้ ทดสอบพันธุ์หม่อน 12 พันธุ์ ได้แก่ หม่อนคุณไพ , บร.1, บร.4, บร.5, บร.7, บร.8, บร.10. ไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บร.51, บร.36, ใหม่ บร., นม.60, และ KANVA.2 มาปลูกในแปลง 6 x10 เมตร โดยใช้ระยะ 1.50x50 เมตร และทำการปฏิบัติบำรุงดูแลรักษาเหมือนกันทุกพันธุ์ เมื่อครบ 1 ปี จะเริ่มทำการสำรวจตามหลักเกณฑ์การสำรวจหม่อนได้แก่ จำนวนกิ่ง ความยาว ความสูง จำนวนข้อ และผลผลิตใบหลังจากนั้นจึงนำทั้งใบอ่อนและใบแก่ไปทำการวิเคราะห์ธาตุอาหารที่จำเป็นเช่น โปรตีน ทดสอบเลี้ยงไหมไทยลูกผสมโดยใช้ใบอ่อนเลี้ยงไหมวัย 1-3 และใบแก่เลี้ยงไหมวัย 4-5 แล้วเก็บข้อมูล น้ำหนักหนอนไหมเฉลี่ย 10 ตัว น้ำหนักรังสด เปอร์เซ็นต์ เปลือกรัง ความยาวเส้นใย และ อัตราการเลี้ยงรอด

ทดสอบพันธุ์หม่อน 10 พันธุ์ได้แก่ บร.1, บร.4, บร.60, บร.7, บร.10, บร.36, บร.51 นม.60, คุณไผ, และหม่อนน้อย ในดินที่มีความสูงจนพืชอื่นไม่สามารถเจริญเติบโตได้เป็นปกติ โดยปลูกในถุงพลาสติก แล้วเก็บข้อมูล อัตราการตาย ความสูง การแตกกิ่งและการให้ผลผลิต ทดสอบการใช้ระยะปลูกที่เหมาะสมสำหรับการปลูกหม่อนเพื่อการเลี้ยงไหมวัยอ่อนโดยเฉพาะมา ปลูกในแปลง ที่ระยะปลูก 6 ระยะ คือ 20x20 ซม. 25x25 ซม. 30x30 ซม. 40x25 ซม. และ 1.50x50 เมตร โดยให้การดูแลรักษาเช่นเดียวกันทุกแปลง ตัดและนำมาทดสอบเลี้ยงกับไหมวัยอ่อน พร้อมกับหาเทคนิคที่เหมาะสมต่อไป พร้อมกันนี้โครงการได้ปลูกหม่อนคุณไผไว้ 1 แปลง เพื่อนำมาทดสอบกับการเลี้ยงไหมไทยลูกผสม (POLY VOLTINE x BIVOLTINE) ที่อยู่ใน ประเทศไทย เพื่อหาพันธุ์ที่เหมาะสมที่จะนำมาเลี้ยงในสภาพกึ่งแสงแดดรำไร จากการนำหม่อน ทั้ง 12 พันธุ์ ซึ่งเป็นทั้งพันธุ์ไทย ไทยลูกผสมและพันธุ์จากต่างประเทศมาปลูกและสำรวจตามหลัก เกณฑ์ปรากฏว่า หม่อนพันธุ์ บร.1 , บร.7 และบร.60 มีแนวโน้มให้ผลผลิตใบ กก./ไร่ อยู่อัตรา สูง และเมื่อนำมาเลี้ยงไหมไทยลูกผสมใบหม่อนที่ให้ลักษณะที่สำคัญในการเลี้ยงไหมที่ดีคือ น้ำหนักรังสด เปอร์เซ็นต์เปลือกรัง ได้แก่ บร.51, บร.60, บร.7 และบร.8 สำหรับการทดสอบกับ ดินเค็มปรากฏว่า มีเพียงหม่อนพันธุ์ บร.60 และพันธุ์คุณไผ ที่สามารถเจริญรอกอยู่สูง และเจริญ เติบโตได้อยู่ในเกณฑ์ดี ขณะที่พันธุ์อื่น ๆ ตายหมดในการทดสอบระยะปลูกที่เหมาะสมโดยใช้ หม่อนคุณไผ ที่ระยะปลูกต่าง ๆ กัน พบว่า ระยะปลูกที่ให้ผลผลิตที่ดีที่สุดคือ 20x20 ซม. ที่มี ปัญหาวัชพืชบ้างเล็กน้อย อย่างไรก็ตามการปลูกหม่อนระยะยาว อาจจะทำให้ผลผลิตเปลี่ยนไปก็ เป็นได้ และเมื่อนำใบหม่อนมาทดสอบกับการเลี้ยงไหมวัยอ่อน พบว่าใบหม่อนทั้ง 6 ระยะปลูก ไม่มีความแตกต่างกันทั้ง นม.หนอนไหมวัย 3 ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ สำหรับการหาเทคนิค การเลี้ยงไหมวัยอ่อนเท่าที่กระทำได้ในปี 2535 นั้น มีแนวโน้มว่าเทคนิคการเลี้ยงโดยการตัดหม่อน ทั้งกิ่งแล้วหันขวาง หนอนไหมวัย 3 สามารถให้น้ำหนักได้สูงและยังให้ผลที่ดีต่อการเลี้ยงไหมวัย 4-5 และคุณลักษณะอย่างอื่นด้วยเช่นกัน

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2535 :44-45) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลตอบแทนการลงทุน และความต้องการสินเชื่อในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อเป็นการค้า และพบว่า การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมขนาดเล็กที่สุดที่ที่จะทำการผลิตเป็นการค้า ต้องเลี้ยงรายละไม่น้อยกว่า 15 กล่องต่อปี จึงจะสามารถดำเนินธุรกิจให้มีกำไรในอัตราที่เหมาะสม และในกรณีที่ต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนก็จะสามารถใช้คืนเงินกู้ได้ตามกำหนด การวิเคราะห์หาสมการต้นทุน พบว่าต้นทุนปลูกหม่อนเลี้ยงไหม มีความสัมพันธ์กับจำนวนกล่อง กำลังสองของจำนวนกล่อง และปีที่เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เมื่อเพิ่มจำนวนกล่องขึ้น จะทำให้ต้นทุนการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นการค้า จึงควรเลี้ยงไหมตั้งแต่ 15 กล่องขึ้นไป แต่ต้องไม่เกิน 300 กล่อง แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตของเกษตรกรแต่ละรายที่สำคัญได้แก่ พื้นที่ปลูกหม่อนขนาดไร่เรือน แรงงานที่ใช้ในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และสินเชื่อที่เกษตรกรต้องกู้ยืมมาลงทุน ซึ่งจะเป็นข้อจำกัดขนาดในการเลี้ยงไหมของเกษตรกรในแต่ละราย

เกศินี ปายะนันท์ (2534) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมของสตรีชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี ได้แก่

1. ลักษณะส่วนบุคคลบางประการ คืออายุ และฐานะทางเศรษฐกิจ
2. การติดต่อข่าวสารประกอบด้วยการมีโอกาสได้รับข่าวสาร ด้านอาชีพจากแหล่งข้อมูลต่างๆ การได้รับความรู้การเลี้ยงไหมรวมถึงการได้รับการอบรมดูงานเลี้ยงไหม และการเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสถาบันทางการเกษตร
3. คุณลักษณะของวิชาการอบรมเทคโนโลยี การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ได้แก่ ความเหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งที่มีอยู่เดิมในหมู่บ้านมีการลงทุนน้อย และได้รับผลตอบแทนเร็วทำให้รายได้เพิ่ม
4. ระดับความรู้ความเข้าใจในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สาเหตุสำคัญของการไม่ยอมรับเทคโนโลยี คือวิธีการยุ่งยากเข้าใจยากและไม่เห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีสตรีชนบทให้ข้อเสนอแนะว่าต้องการให้สารคดีวิธีปฏิบัติและผลได้ที่ได้รับให้ดูแลแจ้งข่าวให้ทราบตลอดเวลา พาไปดูงานที่ประสบความสำเร็จ ช่วยหาแหล่งจำหน่ายผลผลิตช่วยแก้ไขปัญหาละเอียดและให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพสนับสนุนการเงินโดยหาแหล่งสินเชื่อหรือวัสดุอุปกรณ์ ในการประกอบอาชีพและจัดให้มีการฝึกอบรม

เกศินี ปายะนันท์ (2536) ได้ศึกษาสถานภาพการผลิต และตลาดไหมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ส่วนใหญ่ของเกษตรกรผู้ผลิตหม่อนไหมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเกษตรกรรายย่อยที่ผลผลิตเส้นไหม 1,399,552 กิโลกรัม เกษตรกรตามภาวะการผลิตมี 2 กลุ่ม คือด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) เกษตรกรที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อจำหน่ายเส้นไหมหรือผ้าไหม(สาวมือ)พันธุ์หม่อนที่เกษตรกรกรกลุ่มนี้ปลูกคือหม่อนดาด้า หม่อนนครราชสีมา 60 และคุณไพ เกษตรกรให้พันธุ์ไหมที่เป็นพันธุ์พื้นเมืองและพันธุ์ไทยลูกผสม การเลี้ยงไหมพันธุ์พื้นเมืองยังเลี้ยงตามวิธีที่ได้รับสืบทอดกันมาไข่ไหมที่เลี้ยงอาจเก็บจาก พ่อพันธุ์ - แม่พันธุ์ จากการเลี้ยงรุ่นที่แล้ว หรือซื้อต่อจากเพื่อนบ้านในราคา 10 - 15 บาท/100รังไหม(เทียบเท่ากับ 1 แผ่น) ส่วนการเลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสมนั้น เกษตรกรจะผ่านการฝึกอบรมการเลี้ยงไหมแผนใหม่ และรับไข่จากส่วนราชการ คือศูนย์ขยายพันธุ์ไหม หรือสถานีทดลองหม่อนไหมอยู่ในช่วง 25-50บาท/แผ่น ผลผลิตของเกษตรกรกลุ่มนี้อาจขายเป็นรูปรังไหมหรือนำมาสาวไหมโดยการสาวมือ แล้วนำมาทอผ้า หรือหรือนำมาจำหน่ายเป็นเส้นไหมก็ได้เกษตรกรกลุ่มนี้จะเลี้ยงไหมตั้งแต่ 3-8 รุ่น/ปีหรือเฉลี่ย 113.10 ชั่วโมง/รุ่น หรือ 14.13 วัน/รุ่น ราคารังไหมอยู่ในช่วง 60-100 บาท/กิโลกรัมหรือเฉลี่ย 80 บาทต่อกิโลกรัม รายรับจากการขายรังไหมเท่ากับ 1,120 บาท ต้นทุนรังไหมเท่ากับ 240.99 บาท ผลตอบแทนเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 879.01 บาท/รุ่น หรือเท่ากับ 62.21 บาท/วัน (2) เกษตรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อจำหน่ายรัง (สาวเครื่อง) พันธุ์หม่อนที่ปลูกส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์คุณไพ นครราชสีมา 60 มีการนำเทคโนโลยีแผนใหม่ใช้ในการดูแล โรคที่พบคือ โรครากเน่ามีพื้นที่ปลูกระหว่าง 2 ไร่ 1 งาน จนถึง 12 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกหม่อนเฉลี่ย 6.71 ไร่ ผลผลิตอยู่ในช่วง 800-2,500 กิโลกรัม/ไร่/ปี เนื่องจากสภาพพื้นที่ การดูแลจัดการ และพันธุ์ ต่างกันผลผลิตเฉลี่ย 1,800 กิโลกรัม/ไร่/ปี มีต้นทุนใบหม่อน 1.07 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นต้นทุนเงินสดประมาณร้อยละ 24 พันธุ์ไหมที่ใช้จะให้ทั้ง ผลผลิตรังสีเหลือง และรังสีขาวปลูกสร้างโรงเรือนขนาด 4x4 - 4x8 ตารางเมตร เกษตรกรกลุ่มนี้สามารถเลี้ยงได้ 6-11 รุ่นต่อปี หรือเฉลี่ย 9.61 รุ่น/ปี ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ปลูกหม่อน การเลี้ยงไหมได้ 19.6 กล่อง/ปี หรือ 2.61 กล่อง/รุ่น/ปี จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไหมเฉลี่ย 189.44 ชั่วโมง/รุ่น หรือ 23.68 วัน/รุ่น ซึ่งสูงกว่าเลี้ยงไหมแบบเดิมที่เคยเลี้ยงอยู่ ผลผลิตรังไหมอยู่ในช่วง 20-35 กิโลกรัม/กล่อง หรือเฉลี่ย 33.67 กิโลกรัม/กล่อง โดยแยกเป็นรังดี 31.17 กิโลกรัม และรังเสีย 2.5 กิโลกรัม ราคารังคืออยู่ในช่วง 90-100 บาท/กิโลกรัม เกษตรกรได้รับรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 2,986.31 บาท/รุ่น ต้นทุนรังไหม เท่ากับ 1,249.40 บาทผลตอบแทนเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 1,736.91 บาท และผลตอบแทนเงินสดต่อแรงงานที่ใช้เลี้ยงไหมเท่ากับ 73.35 บาท/วัน

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2535 :44-45) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลตอบแทนการลงทุน และความต้องการสินเชื่อในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อเป็นการค้า และพบว่าการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมขนาดเล็กที่สุด ที่จะทำการผลิตเป็นการค้า ต้องเลี้ยงรายละไม่น้อยกว่า 15 กล่องต่อปี จึงจะสามารถดำเนินธุรกิจให้มีกำไรในอัตราที่เหมาะสม และในกรณีที่ต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนก็จะสามารถใช้คืนเงินกู้ได้ตามกำหนดการวิเคราะห์หาสมการต้นทุนบุญพบว่าต้นทุนปลูกหม่อนไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลี้ยงไหม มีความสัมพันธ์กับจำนวนกล่อง กำลังสองของจำนวนกล่อง และปีที่เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เมื่อเพิ่มจำนวนกล่องขึ้น จะทำให้ต้นทุนการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นการค้า จึงควรเลี้ยงไหมตั้งแต่ 15 กล่องขึ้นไป แต่ต้องไม่เกิน 300 กล่อง แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตของเกษตรกรแต่ละรายที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่ปลูกหม่อน ขนาดโรงเรือน แรงงานใช้ในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และสินเชื่อที่เกษตรกรต้องกู้ยืมมาลงทุน ซึ่งจะเป็นข้อจำกัดขนาดในการเลี้ยงไหมของเกษตรกรในแต่ละราย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 8 วิธีการศึกษา

วิธีการและอุปกรณ์ในการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม ในตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีทั้งหมด 640 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เกษตรกรในตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 160 ตัวอย่าง

วิธีการเลือกและสุ่มตัวอย่าง

ในศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาเกษตรกร ในตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 11 หมู่บ้าน และมีวิธีการคัดเลือกสัณฐานกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งได้ตัวอย่างทั้งหมด 160 ตัวอย่าง (ตารางที่ 1)

ฉัตร ช่างของ (2525) ได้ให้หลักในการสุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

จำนวนประชากร	เปอร์เซ็นต์ของขนาดตัวอย่าง
< 50	80 %
50 - 100	75 % แต่ <80 %
100 - 999	25 %
1,000 - 9,999	10 %
> 10,000	1 %

2. ใช้วิธีคัดเลือกผู้สัณฐานในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้วิธีจับฉลากรายชื่อ (Lottery Sampling)

ตัวอย่างที่ได้ในการสัณฐาน คือ $640 \times 25 / 100 = 160$

(ตารางที่ 1 แสดงการกระจายของกลุ่มที่ทำการศึกษา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 การกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

หมู่บ้าน	ประชากร (N)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (25 %)
1	56	14
2	44	11
3	40	10
4	76	19
5	52	13
6	68	17
7	64	16
8	72	18
9	48	12
10	56	14
11	64	16
รวม	640	160

3. ทำการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ในเขตตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ อุปกรณ์คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedules) ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบเปิด (Open - ended Questions) และคำถามแบบปิด (Close - ended Question) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมในเรื่อง เพศ อายุ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว พื้นที่ถือครอง อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่าง ของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมกับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

2.1 สภาพพื้นฐานในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม

2.2 เทคนิคในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม

ตอนที่ 3 ทศนคติของเกษตรกรในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และสงวนสิทธิ์ในเนื้อหาและข้อมูลอื่น ๆ ที่ปรากฏในเอกสารนี้เพื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้จากการเก็บข้อมูล 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสำรวจโดยออกแบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการปลูกหอมอ่อนเลี้ยงไหมในตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) รวมทั้งสอบถามข้อมูลต่างๆ จากผู้ที่มีความรู้

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการศึกษา บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้จัดทำและรวบรวมข้อมูลเอาไว้แล้ว

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยวิเคราะห์ในเชิงพรรณนาจะกล่าวถึงทัศนคติของเกษตรกรในด้านความสนใจ และความต้องการที่มีต่อการเลี้ยงไหมเชิงการค้า การวิเคราะห์ในเชิงปริมาณจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่างมาจัดหมวดหมู่แล้วแจกแจงคะแนนเพื่อคำนวณและวัดค่าออกมาเป็นร้อยละ โดยใช้สูตร

$$3.1 \quad \text{ค่าร้อยละ} = (X/N) \times 100$$

X = ความถี่ของตัวอย่าง

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ทำการศึกษา

$$3.2 \quad \text{การหาค่าเฉลี่ย} \bar{X} = \sum f_i \cdot x_i / N$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย

E = ผลรวม

f_i = ความถี่

x_i = ค่าตัวกลางของช่วงตัวอย่างแต่ละตัวอย่าง

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

3.3 ค่าพิสัย (Range) คือช่วงคะแนนสูงสุดถึงคะแนนต่ำสุดของข้อมูลในแต่ละชุด ค่าพิสัยนี้ใช้เมื่อต้องการเปรียบเทียบการกระจาย ถ้าคะแนนในแต่ละชุดกระจายจะเห็นว่าควรต้องนำค่าพิสัยมาพิจารณาประกอบค่ากระจายอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาถึงทัศนคติของกลุ่มเกษตรกร ที่มีต่อการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ ปี พ.ศ. 2538 ทำให้ทราบถึงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรในเรื่อง สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมกับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ทัศนคติของกลุ่มเกษตรกร ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเพื่อเป็นการค้า ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เลี้ยงไหมเป็นข้อมูลที่แสดงถึง เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว สถานภาพพื้นที่ ที่ทำการเลี้ยงไหม รายได้จากการเลี้ยงไหม รายจ่ายของครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 2)

เพศ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้พบว่าเป็นหญิงทั้งหมดเท่ากับ 100 เปอร์เซ็นต์ ส่วนเพศชายไม่ได้เข้ากลุ่มเลี้ยงไหม

อายุ เกษตรกรที่มีอายุเฉลี่ย 51 ปี อายุสูงสุด 70 ปี อายุต่ำสุด 31 ปี เกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 55-59 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.25 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 50-54 ปี ร้อยละ 17.50 อายุระหว่าง 45-49 ปี ร้อยละ 15.00 อายุระหว่าง 60-64 ปี ร้อยละ 12.50 อายุระหว่าง 35-39 ปี ร้อยละ 11.25 อายุระหว่าง 40-44 ปี ร้อยละ 8.75 อายุระหว่าง 65 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.50 อายุระหว่าง 30-34 ปี ร้อยละ 6.25

ศาสนา เกษตรกรที่เลี้ยงไหม ในต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่เกษตรกรที่แต่งงานและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 82.50 ของรองลงมาคือ แต่งงานแล้วแต่แยกกันอยู่ร้อยละ 6.25 โสดร้อยละ 5.00 หย่าร้อยละ 3.13 หม้ายร้อยละ 13.13

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่เกษตรกรจบระดับประถมศึกษา ร้อยละ 90.63 รองลงมาคือไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 8.75 และระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 0.62

สมาชิกในครัวเรือน ค่าเฉลี่ย 4 คนค่าสูงสุด 8 คน ค่าต่ำสุด 1 คน ส่วนใหญ่เกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 46.25 ช่วงระหว่าง 5-6 คน ร้อยละ 35.00 ช่วงระหว่าง 1-2 คน ร้อยละ 10.63 ช่วงระหว่าง 7-8 คน ร้อยละ 8.12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้แรงงานในการเลี้ยงไหม เฉลี่ย 2 คน ค่าสูงสุด 6 คน ค่าต่ำสุด 1 คน ส่วนใหญ่เกษตรกรที่ใช้แรงงานในการเลี้ยงไหมช่วงระหว่าง 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.88 ช่วงระหว่าง 3-4 คนคิดเป็นร้อยละ 22.50 ช่วงระหว่าง 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.62

สถานภาพของพื้นที่ ที่ทำการเลี้ยงไหม (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ) เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีพื้นที่ที่ทำการเลี้ยงไหม เป็นของตนเองทั้งหมด และเช่าของกลุ่มเลี้ยงไหมเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 11.25

รายได้จากอาชีพเลี้ยงไหมต่อปี เฉลี่ย 14,061.00 บาท ค่าสูงสุด 42,500 บาท ค่าต่ำสุด 3,500 บาท ส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีรายได้จากอาชีพเลี้ยงไหมในช่วงระหว่าง 3,001-10,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมาอยู่ในช่วงระหว่าง 10901-18,800 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.63 ช่วงระหว่าง 18,801-26,700 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.00 ช่วงระหว่าง 26,701-34,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.12 ช่วงระหว่าง 34,601-42,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.75

รายจ่ายของครอบครัวต่อปี เฉลี่ย 15,290.50 บาท ค่าสูงสุด 48,000 บาท ค่าต่ำสุด 5,000 บาท ส่วนใหญ่รายได้ของครอบครัวเกษตรกรต่อปีอยู่ในช่วงระหว่าง 5,001-13,600 คิดเป็นร้อยละ 63.13 รองลงมาช่วงระหว่าง 13,601-22,200 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.00 ช่วงระหว่าง 22,201-30,800 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.13 ช่วงระหว่าง 30,801-39,400 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.25 ช่วงระหว่าง 39,401-48,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตารางที่ 2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูล	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	160	100
ชาย	-	-
อายุ		
30 - 34	10	6.25
35 - 39	18	11.25
40 - 44	14	8.75
45 - 49	24	15.00
50 - 54	28	17.50
55 - 59	34	21.25
60 - 64	20	12.50
65 ขึ้นไป	12	7.50
อายุต่ำสุด	30 ปี	
อายุสูงสุด	70 ปี	
เฉลี่ย	50.87 ปี	
ศาสนา		
พุทธ	160	100
สถานภาพสมรส		
โสด	8	5.00
แต่งงานอยู่ด้วยกัน	132	82.50
แต่งงานแยกกันอยู่	10	6.25
หย่า	5	3.12
หม้าย	5	3.13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	145	90.63
มัธยมศึกษา	1	0.62
ไม่ได้รับการศึกษา	14	8.75
สมาชิกในครัวเรือน		
1 - 2	17	10.63
3 - 4	74	46.25
5 - 6	56	35.00
7 - 8	13	8.12
จำนวนสมาชิกต่ำสุด	1 คน	
จำนวนสมาชิกสูงสุด	8 คน	
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย	4.31 คน	
การใช้แรงงานในการเลี้ยงไหม		
1 - 2	107	66.88
3 - 4	36	22.50
5 - 6	17	10.62
ใช้แรงงานต่ำสุด	1 คน	
ใช้แรงงานสูงสุด	6 คน	
เฉลี่ย	2.38 คน	
สถานภาพของพื้นที่ทำการเลี้ยงไหม *		
เป็นของตนเอง	160	88.75
เช่าของกลุ่มผู้เลี้ยงไหม	18	11.25

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาใดๆ ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
รายได้จากอาชีพเลี้ยงไหมต่อปี		
3,001 - 10,900	84	52.50
10,901 - 18,800	33	20.63
18,801 - 26,700	24	15.00
26,701 - 34,600	13	8.12
34,601 - 42,500	6	3.75
รายได้ต่ำสุด	3,500.00 บาท	
รายได้สูงสุด	42,500.00 บาท	
เฉลี่ย	14,060.90 บาท	
รายจ่ายของครอบครัวปีละ		
5,001 - 13,600	101	63.12
13,601 - 22,200	24	15.00
22,201 - 30,800	21	13.13
30,801 - 39,400	10	6.25
39,401 - 48,000	4	2.50
รายจ่ายต่ำสุด	5,000.00 บาท	
รายจ่ายสูงสุด	48,000.00 บาท	
เฉลี่ย	15,290.45 บาท	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมกับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

ในตอนที่ 2 ผู้ทำการวิจัยได้แยกออกเป็น 2 ตอนย่อยดังนี้คือ

2.1 สภาพพื้นฐานในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่3)

วัตถุประสงค์ การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงเพื่อทอผ้าใช้ในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 76.25 รองลงมาคือ ขายผ้าไหม คิดเป็นร้อยละ 15.00 ขายเส้นไหม คิดเป็นร้อยละ 8.75 สำหรับการเลี้ยงไหมเชิงการค้านั้น ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงไหมเพื่อขายผ้าไหม คิดเป็นร้อยละ 40.62 รองลงมาขายเส้นไหม คิดเป็นร้อยละ 32.50 ทอผ้าใช้ในครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 26.88

การจัดการกับผลผลิต การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเก็บไว้ใช้เอง คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมาขายให้กับผู้ใช้โดยตรงคิดเป็นร้อยละ 23.75 ขายถ้ามีปริมาณมาก คิดเป็นร้อยละ 21.25 ขายเพื่อเป็นวัตถุดิบแก่ผู้ผลิตรายอื่นต่อไป คิดเป็นร้อยละ 6.25 สำหรับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ส่วนใหญ่เกษตรกรจะขายให้กับผู้ใช้โดยตรง คิดเป็นร้อยละ 40.63 รองลงมาขายเพื่อเป็นวัตถุดิบ คิดเป็นร้อยละ 32.50 ขายถ้ามีปริมาณมาก คิดเป็นร้อยละ 13.75 เก็บไว้ใช้เอง คิดเป็นร้อยละ 13.13

พื้นที่ปลูกหม่อน ในการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เฉลี่ย 0.88 ไร่ (3 งาน , 68 ตารางวา) ค่าสูงสุด 3 ไร่ ค่าต่ำสุด 0.25 ไร่ (1 งาน) ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกหม่อนในช่วงระหว่าง 0-0.5 ไร่คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมา ช่วงระหว่าง 0.51-1.01 ไร่คิดเป็นร้อยละ 26.25 ช่วงระหว่าง 1.02-1.52ไร่ คิดเป็นร้อยละ20.00 ช่วงระหว่าง 1.53-2.03 ไร่คิดเป็นร้อยละ 13.75 ช่วงระหว่าง 2.04-2.54 คิดเป็นร้อยละ 1.83 ช่วงระหว่าง 2.55-3.05 คิดเป็นร้อยละ 1.87 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า ใช้พื้นที่ปลูกหม่อน เฉลี่ย 1.38 ไร่ (1 ไร่ ,1 งาน ,52 ตารางวา) ค่าสูงสุด 3.50 ไร่ ค่าต่ำสุด 0.25 ไร่ ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกหม่อนในช่วงระหว่าง 1.25-1.52 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.25 รองลงมาช่วงระหว่าง 0-0.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.00 ช่วงระหว่าง 1.53-2.03 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.00 ช่วงระหว่าง 0.51-1.01 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.75 ช่วงระหว่าง 2.55-3.08 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.75

สถานที่เลี้ยงไหม การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมเกษตรกรทั้งหมดจะเลี้ยงภายในบ้านหรือบริเวณใต้ถุนบ้าน ยังไม่ได้จัดสร้างโรงเรือนโดยเฉพาะ ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ส่วนใหญ่ยังเลี้ยงภายในบ้าน หรือบริเวณบ้านคิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคือจัดสร้างโรงเรือนโดยเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 40.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พันธุ์ไหมที่ใช้เลี้ยง การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรทั้งหมด ใช้พันธุ์ไทยพื้นเมือง การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ไทยพื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ 58.12 และพันธุ์ลูกผสม คิดเป็นร้อยละ 41.88

ไขไหมที่เลี้ยงไหมในแต่ละรุ่น ในการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เฉลี่ย 4 กล่อง/รุ่น ค่าสูงสุด 6 กล่อง/รุ่น ค่าต่ำสุด 1 กล่อง/รุ่น เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ไขไหมที่เลี้ยงแต่ละรุ่นในช่วงระหว่าง 5-6 กล่อง/รุ่นคิดเป็นร้อยละ 38.13 รองลงมาช่วงระหว่าง 1-2 กล่อง/รุ่น คิดเป็นร้อยละ 33.75 ช่วงระหว่าง 3-4กล่อง/รุ่น คิดเป็นร้อยละ 28.12 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า ไขไหมที่เลี้ยงในแต่ละรุ่น เฉลี่ย 4 กล่อง/รุ่น ค่าสูงสุด 6 กล่อง/รุ่น ค่าต่ำสุด 1 กล่อง/รุ่น ส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้ไขไหมในการเลี้ยงแต่ละรุ่นอยู่ในช่วงระหว่าง 5-6 กล่อง/รุ่น คิดเป็นร้อยละ 49.38 รองลงมา ช่วงระหว่าง 3-4 กล่อง/รุ่น คิดเป็นร้อยละ 33.12 ช่วงระหว่าง 1-2 กล่อง/รุ่น คิดเป็นร้อยละ 17.50

จำนวนรุ่นของไหมที่เลี้ยง การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เฉลี่ย 4 รุ่น/ปี ค่าสูงสุด 7 รุ่น/ปี ค่าต่ำสุด 2 รุ่น/ปี ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงไหมช่วงระหว่าง 3-4 รุ่น/ปี คิดเป็นร้อยละ 39.37 รองลงมาช่วงระหว่าง 5-6 รุ่น/ปี คิดเป็นร้อยละ 32.50 ช่วงระหว่าง 7-8 รุ่น/ปี คิดเป็นร้อยละ 14.38 ช่วงระหว่าง 1-2 รุ่น/ปี คิดเป็นร้อยละ 13.75 ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้า จำนวนรุ่นของไหมที่เลี้ยงเฉลี่ย 5 รุ่น/ปี ค่าสูงสุด 7 รุ่น/ปี ค่าต่ำสุด 2 รุ่น/ปี ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงไหมช่วงระหว่าง 5-6 รุ่น/ปี คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 56.88 รองลงมาช่วงระหว่าง 3-4 คิดเป็นร้อยละ 17.50 ช่วงระหว่าง 7-8 รุ่น/ปี คิดเป็นร้อยละ 15.62 ช่วงระหว่าง 1-2 รุ่น/ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00

จำนวนผลผลิตใน 1 ปี การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม ในการผลิตเป็นผ้าไหมเฉลี่ย 17 ผืน ค่าสูงสุด 30 ค่าต่ำสุด 10 ส่วนใหญ่เกษตรกรได้ผลผลิตผ้าไหมในช่วงระหว่าง 10-16 ผืนคิดเป็นร้อยละ 96.00 รองลงมา ช่วงระหว่าง 17-23 ผืนคิดเป็นร้อยละ 56.00 ช่วงระหว่าง 24-30 ผืนคิดเป็นร้อยละ 8.00 เส้นไหมที่เกษตรกรผลิตได้ เฉลี่ย 12.75 กิโลกรัม ส่วนค่าสูงสุด 23 กิโลกรัม ค่าต่ำสุด 5 กิโลกรัม ส่วนมากในช่วง 5-10 กิโลกรัมรองลงมาช่วงระหว่าง 11-15 กิโลกรัมคิดเป็นร้อยละ 27.50 ช่วงระหว่าง 16-20 ผืนคิดเป็นร้อยละ 23.75 ช่วงระหว่าง 21-22 ผืนคิดเป็นร้อยละ 6.87 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า ผลิตผ้าไหม เฉลี่ย 19 ผืน ค่าสูงสุด 40 ผืน ค่าต่ำสุด 10 ผืน ส่วนใหญ่เกษตรกรได้ผลผลิตในช่วงระหว่าง 10-16 ผืน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาในช่วงระหว่าง 17-23 ผืนคิดเป็นร้อยละ 33.12 ช่วงระหว่าง 24-30 ผืนคิดเป็นร้อยละ 8.13 ช่วงระหว่าง 31-37 ผืนคิดเป็นร้อยละ 5.00 ช่วงระหว่าง 38-44 ผืนคิดเป็นร้อยละ 3.75 เกษตรกรผลิตเส้นไหมเฉลี่ย 12.72 กิโลกรัม ค่าสูงสุด 30 กิโลกรัม ค่าต่ำสุด 5 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ผลิตในช่วงระหว่าง 5-10 กิโลกรัมคิดเป็นร้อยละ 43.13 ช่วงระหว่าง 11-15 กิโลกรัมคิดเป็นร้อยละ 28.13 ช่วงระหว่าง 16-20 กิโลกรัมคิดเป็นร้อยละ 18.17 ช่วงระหว่าง 21-25 กิโลกรัมคิดเป็นร้อยละ 6.88 ช่วงระหว่าง 26-30 กิโลกรัมคิดเป็นร้อยละ 3.11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราคาผลผลิตใน 1 ปี ซึ่งได้แก่ราคาผ้าไหมและราคาเส้นไหมรวมกัน การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ราคาต่ำ โดยคิดเป็นร้อยละ 55.63 ราคาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 44.37 ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้าส่วนใหญ่ราคาสูงคิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาราคาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 32.50 ราคาต่ำ คิดเป็นร้อยละ 7.50

อำนาจต่อรองทางการตลาด การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีอำนาจต่อรองคิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมามีอำนาจต่อรองน้อยคิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้าเกษตรกรส่วนใหญ่มีอำนาจต่อรองมาก คิดเป็นร้อยละ 79.37 รองลงมามีอำนาจต่อรองน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.13 ไม่มีอำนาจต่อรอง คิดเป็นร้อยละ 7.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังต้องแจ้งเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รองสมุหคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตารางที่ ๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมกับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกี่ยวกับสภาพพื้นฐานในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม

ข้อมูล	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม		การเลี้ยงไหมเชิงการค้า	
	จำนวน (N=160)	ร้อยละ	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
วัตถุประสงค์				
ทอผ้าใช้ในครัวเรือน	122	76.25	43	26.88
ขายผ้าไหม	24	15.00	65	40.62
ขายเส้นไหม	14	8.75	52	32.50
การจัดการกับผลผลิต				
เก็บไว้ใช้เอง	78	48.75	21	13.13
ขายถ้ามีปริมาณมาก	34	21.25	22	13.75
ขายให้กับผู้ใช้โดยตรง	38	23.75	65	40.62
ขายเพื่อเป็นวัตถุดิบแก่ผู้ผลิตรายอื่นต่อไป	10	6.25	52	32.50
พื้นที่ปลูกหม่อน				
0.00 - 0.50 ไร่	48	30.00	40	25.00
0.51 - 1.01 ไร่	42	26.25	26	16.25
1.02 - 1.52 ไร่	32	20.00	42	26.25
1.53 - 2.03 ไร่	22	13.75	32	20.00
2.04 - 2.54 ไร่	13	8.13	14	8.75
2.55 - 3.05 ไร่	3	1.87	6	3.75
พื้นที่ที่ใช้ปลูกหม่อน				
ต่ำสุด		0.25 ไร่		3.50 ไร่
พื้นที่ที่ใช้ปลูกหม่อน				
สูงสุด		3.00 ไร่		0.25 ไร่
เฉลี่ย		0.88 ไร่		1.38 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม		การเลี้ยงไหมเชิงการค้า	
	จำนวน (N=160)	ร้อยละ	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
สถานที่เลี้ยงไหม				
ภายในบ้านหรือ บริเวณใต้ถุนบ้าน	160	100.00	96	60.00
จัดสร้างโรงเรือนโดย เฉพาะ	-	-	64	40.00
พันธุ์ไหมที่เลี้ยง				
พันธุ์ไทยพื้นเมือง	160	100.00	93	58.12
พันธุ์ไทยลูกผสมต่าง ประเทศ	-	-	67	41.88
ไขไหมที่เลี้ยงในแต่ละรุ่น (กล่องรุ่น)				
1 - 2	54	33.75	28	17.50
3 - 4	45	28.12	53	33.12
5 - 6	61	38.13	79	49.38
ไขไหมที่เลี้ยงในแต่ละ รุ่นต่ำสุด		1.00		1.00
ไขไหมที่เลี้ยงในแต่ละ รุ่นสูงสุด		6.00		6.00
เฉลี่ย		3.59		4.14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม		การเลี้ยงไหมเชิงการค้า	
	จำนวน (N=160)	ร้อยละ	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
จำนวนรุ่นของไหมที่เลี้ยง				
1 - 2	22	13.75	16	10.00
3 - 4	63	39.37	28	17.50
5 - 6	52	32.50	91	56.88
7 - 8	23	14.38	25	15.62
รุ่นของไหมที่เลี้ยงต่ำสุด		2.00		2.00
รุ่นของไหมที่เลี้ยงสูงสุด		7.00		7.00
เฉลี่ย		4.45		5.06

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม		การเลี้ยงไหมเชิงการค้า	
	จำนวน (N=160)	ร้อยละ	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
จำนวนผลผลิตใน 1 ปี				
- ผ้าไหม (ผืน)				
10-16	96	60.00	80	50.00
17-23	56	35.00	53	33.12
24-30	8	5.00	13	8.13
31-37	-	-	8	5.00
38-44	-	-	6	3.75
ผ้าไหมที่ผลิตได้ต่ำสุด		10		10
ผ้าไหมที่ผลิตได้สูงสุด		30		40
เฉลี่ย		16.62		18.56
- เส้นไหม (ก.ก.)				
5-10	67	41.88	69	43.12
11-15	44	27.50	45	28.13
16-20	38	23.75	30	18.75
21-25	11	6.87	11	6.88
26-30	-	-	5	3.12
เส้นไหมที่ผลิตได้ต่ำสุด		5		5
เส้นไหมที่ผลิตได้สูงสุด		23		30
เฉลี่ย		12.75		12.72

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม		การเลี้ยงไหมเชิงการค้า	
	จำนวน (N=160)	ร้อยละ	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
ราคาผลผลิตใน 1 ปี				
สูง	-	-	96	60.00
ต่ำ	89	55.63	12	7.50
ไม่แน่นอน	71	44.37	52	32.50
อำนาจต่อรองทางการตลาด				
มาก	-	-	127	79.37
น้อย	64	40.00	21	13.13
ไม่มี	96	60.00	12	7.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2.2 เทคนิคในการปลูกหม่อน และการเลี้ยงไหม

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4)

การคำนวณพื้นที่ปลูกหม่อนควบคู่ไปกับจำนวนไหมที่เลี้ยง การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกร ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการคำนวณพื้นที่ปลูกหม่อน โดยคิดเป็นร้อยละ 77.50 และเกษตรกร ที่ทำการคำนวณพื้นที่ก่อนคิดเป็นร้อยละ 22.50 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ คำนวณพื้นที่ปลูกหม่อนเช่นเดียวกัน แต่จำนวนเกษตรกรจะลดลงเมื่อเทียบกับแบบดั้งเดิม โดยคิด เป็นร้อยละ 51.25 เกษตรกรที่ทำการคำนวณพื้นที่จะเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 48.75

การแบ่งแปลงหม่อนสำหรับเลี้ยงไหมวัยอ่อนและวัยแก่ เลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตร กรส่วนใหญ่ไม่ทำการแบ่งแปลงหม่อน โดยคิดเป็นร้อยละ 61.25 เกษตรกรที่ทำการแบ่งแปลง หม่อนคิดเป็นร้อยละ 38.75 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการแบ่งแปลงหม่อน โดยคิดเป็นร้อยละ 52.50 ไม่ทำการแบ่งแปลงหม่อน คิดเป็นร้อยละ 47.50

เครื่องจักรกล และเครื่องทุ่นแรงในการจัดการสวนหม่อน การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่ทำการจัดการสวนหม่อน โดยใช้เครื่องจักรและเครื่องทุ่นแรง คิด เป็นร้อยละ 81.88 เกษตรกรที่ทำการจัดการสวนหม่อน โดยใช้เครื่องจักรและเครื่องทุ่นแรง คิด เป็นร้อยละ 18.12 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการจัดการสวนหม่อน โดยใช้ เครื่องจักรและเครื่องทุ่นแรง คิดเป็นร้อยละ 57.50 ไม่ทำร้อยละ 42.50

การกำจัดวัชพืช การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการกำจัดวัชพืช คิด เป็นร้อยละ 84.37 ไม่ทำคิดเป็นร้อยละ 15.63 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการ กำจัดวัชพืชมีจำนวนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 92.50 ไม่ทำลดลง คิดเป็นร้อยละ 7.50

การปลูกพืชคลุมดิน หรือใช้วัสดุคลุมดิน การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วน ใหญ่ไม่ทำคิดเป็นร้อยละ 89.37 เกษตรกรที่ทำ คิดเป็นร้อยละ 10.63 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่จะทำ คิดเป็นร้อยละ 53.12 ส่วนไม่ทำคิดเป็นร้อยละ 48.88

การใช้น้ำขอก หรือปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการใช้น้ำขอก หรือน้ำปุ๋ยหมักคิดเป็นร้อยละ 72.50 ไม่ทำ คิดเป็นร้อยละ 27.50 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตร กรส่วนใหญ่จะใช้น้ำขอกและปุ๋ยหมักเช่นกัน แต่จำนวนจะลดลง เมื่อเทียบกับการเลี้ยงแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 60.63 ไม่ทำ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 39.37

การใช้น้ำขี้เถ้า การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทำการใช้น้ำขี้เถ้า คิด เป็นร้อยละ 83.75 ทำคิดเป็นร้อยละ 16.25 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการใช้ น้ำขี้เถ้า คิดเป็นร้อยละ 55.63 ไม่ทำคิดเป็นร้อยละ 44.37

การให้น้ำในฤดูแล้ง การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทำการให้น้ำในฤดู แล้ง คิดเป็นร้อยละ 21.25 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทำการให้น้ำเช่นเดียวกัน

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่จะมีเกษตรกรลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม โดยคิดเป็นร้อยละ 51.87 ทำเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 33.13

การระบายน้ำ การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่ทำการระบายน้ำ คิดเป็นร้อยละ 70.63 ทำคิดเป็นร้อยละ 29.37 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่ทำการระบายน้ำแต่เกษตรกรลดลงเมื่อเทียบกับการเลี้ยงแบบดั้งเดิม โดยคิดเป็นร้อยละ 51.88 ทำเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 48.12

การตัดแต่งกิ่ง การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการตัดแต่งกิ่ง คิดเป็นร้อยละ 88.75 ทำคิดเป็นร้อยละ 11.25 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการตัดแต่งกิ่ง คิดเป็นร้อยละ 91.87 ไม่ทำคิดเป็นร้อยละ 8.13

การสร้างโรงเลี้ยงไหมในและวัย การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรทั้งหมดไม่ทำการสร้างโรงเลี้ยงไหม การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ ทำการสร้างโรงเลี้ยงไหม โดยคิดเป็นร้อยละ 60.00 ไม่ทำ คิดเป็นร้อยละ 40.00

การรักษาความสะอาดในการเลี้ยงไหม การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ ทำความสะอาดในการเลี้ยงไหมคิดเป็นร้อยละ 91.25 ไม่ทำคิดเป็นร้อยละ 8.75 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรทั้งหมดทำการรักษาความสะอาดในการเลี้ยงไหม

การใช้สารเคมี เช่น เพนโซล ฟอรัมาลิน ปูนขาว กลอรีน น้ำยาเคีทตอน การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรทั้งหมดไม่ใช้สารเคมี การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ใช้สารเคมีคิดเป็นร้อยละ 56.87 ใช้สารเคมีคิดเป็นร้อยละ 43.13

การกำจัดมูลไหม การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่ทำคิดเป็นร้อยละ 60.63 ทำคิดเป็นร้อยละ 39.37 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการกำจัดมูลไหม คิดเป็นร้อยละ 95.00 ไม่ทำคิดเป็นร้อยละ 5.00

การคัดแยกเส้นไหม การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทำการคัดแยกเส้นไหม คิดเป็นร้อยละ 58.75 ทำคิดเป็นร้อยละ 41.25 การเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรทั้งหมดทำการคัดแยกเส้นไหม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมกับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกี่ยวกับเทคนิคในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม

ข้อมูล	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม		การเลี้ยงไหมเชิงการค้า	
	จำนวน (N=160)	ร้อยละ	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
การคำนวณพื้นที่ปลูกหม่อน				
ควบคุมไปกับจำนวนไหมที่เลี้ยง				
ทำ	36	22.50	78	48.75
ไม่ทำ	124	77.50	82	51.25
การแบ่งแปลงปลูกหม่อน				
สำหรับเลี้ยงไหม วัยอ่อนและ				
วัยแก่				
ทำ	62	38.75	84	52.50
ไม่ทำ	98	61.25	76	47.50
เครื่องจักรและเครื่องทุ่นแรง				
ในการจัดการสวนหม่อน				
ทำ	29	18.12	92	57.50
ไม่ทำ	131	81.88	68	42.50
การกำจัดวัชพืช				
ทำ	135	84.37	148	92.50
ไม่ทำ	25	15.63	12	7.50
การปลูกพืชคลุมดิน หรือใช้				
วัสดุคลุมดิน				
ทำ	17	10.63	85	53.12
ไม่ทำ	143	89.37	75	48.88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูล	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม		การเลี้ยงไหมเชิงการค้า	
	จำนวน (N=160)	ร้อยละ	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
การใช้ขุยมะพร้าวหมัก				
ทำ	116	72.50	97	60.63
ไม่ทำ	44	27.50	63	39.37
การใช้ปุ๋ยเคมี				
ทำ	26	16.25	89	55.63
ไม่ทำ	134	83.75	71	44.37
การให้น้ำในฤดูแล้ง				
ทำ	34	21.25	53	33.13
ไม่ทำ	126	78.75	107	66.87
การระบายน้ำ				
ทำ	47	29.37	77	48.12
ไม่ทำ	113	70.63	83	51.88
การตัดแต่งกิ่ง				
ทำ	18	11.25	147	91.87
ไม่ทำ	142	88.75	13	8.13
การสร้างโรงเรือนไหมในแต่ ละวัย				
ทำ	-	-	96	60.00
ไม่ทำ	160	100.00	64	40.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูล	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม		การเลี้ยงไหมเชิงการค้า	
	จำนวน (N=160)	ร้อยละ	จำนวน (N=160)	ร้อยละ
การริ่กมาความสะอาดในการเลี้ยงไหม				
ทำ	146	91.25	160	100.00
ไม่ทำ	14	8.75	-	-
การใช้สารเคมี เช่น เพบโซล, ฟอรัมาลีน, ปูนขาว, คลอรีน, น้ำยาเคีตก่อน				
ทำ	-	-	69	43.13
ไม่ทำ	160	100.00	91	56.87
การกำจัดมูลไหม				
ทำ	63	39.37	152	95.00
ไม่ทำ	97	60.63	8	5.00
การคัดแยกเส้นไหม				
ทำ	76	41.25	160	100.00
ไม่ทำ	94	58.75	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ทักษะของเกษตรกรในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

ข้อมูลทางด้านทักษะของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไหมเชิงการค้า เกษตรกรจะเห็นด้วยต่อกิจกรรมการเลี้ยงไหมเชิงการค้าเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเฉยๆและไม่เห็นด้วยมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ค่าเฉลี่ยรวม ของระดับทัศนคติ (ความคิดเห็น) ของเกษตรกรที่มีต่อการเลี้ยงไหมเชิงการค้าในตารางที่ 5 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.71 ซึ่งหมายถึงเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติหรือความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเลี้ยงไหมเชิงการค้าอยู่ในระดับ “เห็นด้วย” โดยอยู่ในช่วงระดับคะแนน 2.34 - 3.00 ของช่วงคะแนนที่กำหนดให้ ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับกิจกรรมการเลี้ยงไหมเชิงการค้าจะเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีค่ามาก ไปหาค่าน้อย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 5)

การเลี้ยงไหมเชิงการค้าควรมีตลาดรองรับที่แน่นอนและให้ราคายุติธรรม ค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรทั้งหมดเห็นด้วย

การประกันราคาผ้าไหม ตลอดจนผลผลิตต่างๆ ที่ได้จากการเลี้ยงไหม ค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดย เกษตรกรทั้งหมดเห็นด้วย

รัฐบาลจะสนับสนุน ปัจจัยการผลิตเช่นไหมพันธุ์ดี ท่อนพันธุ์หม่อน ค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรทั้งหมดเห็นด้วย

การส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแบบครบวงจร ค่าเฉลี่ย 2.89 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 91.87 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 10.62 และไม่มีเกษตรกรใดเลยที่ไม่เห็นด้วย

การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ เทคนิคและวิชาการสมัยใหม่ มาช่วยเพิ่มผลผลิตให้มีปริมาณและคุณภาพตามความต้องการของตลาด ค่าเฉลี่ย 2.88 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 88.12 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 11.87

การวางแผนการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จะช่วยลดปริมาณพื้นที่ปลูก โดยไม่ปลูกหม่อนมากเกินไปจนความจำเป็น ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษา ค่าเฉลี่ย 2.80 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยส่วนใหญ่เกษตรกรเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 80.00 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 20.00

การกินใบหม่อนของหนอนไหมที่ถูกต้องตามวิธีจะทำให้หนอนสมบูรณ์แข็งแรง ไม่เกิดโรคสามารถให้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปริมาณสูง ค่าเฉลี่ย 2.76 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 83.75 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 11.87 ไม่เห็นด้วย 4.37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การให้เงินทุน หรือสินเชื่อทั้งระยะสั้น ระยะยาวในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อนำมาประกอบอาชีพการเลี้ยงไหมในเชิงการค้า ค่าเฉลี่ย 2.72 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 86.87 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 10.62

การวางแผนการปลูกหม่อนเพื่อกำหนดขนาดหรือจำนวนแปลงหม่อนให้สอดคล้องกับแผนการเลี้ยงไหมในแต่ละรุ่น ค่าเฉลี่ย 2.71 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยส่วนใหญ่เกษตรกรเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 70.63 เฉย ๆ คิดเป็นร้อยละ 29.37 และไม่มีเกษตรกรรายใดที่ไม่เห็นด้วยเลย

การเลี้ยงไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ จะให้ผลผลิตคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด ค่าเฉลี่ย 2.59 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 66.87 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 25.00 ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 8.12

การเข้าร่วมโครงการต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนทำให้ท่านมั่นใจว่าผลผลิตที่ได้จะขายได้แน่นอน ค่าเฉลี่ย 2.53 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 65.00 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 23.13 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 11.87

การเลี้ยงไหมเชิงการค้าขึ้นอยู่กับพันธุ์หม่อน คุณภาพ และปริมาณของใบหม่อน ค่าเฉลี่ย 2.53 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จะเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 60.62 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 31.87 ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 7.50

การเลี้ยงไหมเชิงการค้ามีขั้นตอน และวิธีการทำยุ่งยากละเอียดซับซ้อน ถ้าไม่มีประสบการณ์ก็ประสบความสำเร็จได้ยาก ค่าเฉลี่ย 2.53 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 7.00 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 13.12 ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 16.87

การเลี้ยงไหมเชิงการค้าจะประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาและการจัดการสวนหม่อนที่ดี ค่าเฉลี่ย 2.40 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรจะเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 50.00 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 40.00 และไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 1.0

การเลี้ยงไหมเชิงการค้าสามารถคืนทุนได้ในเวลาอันรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 2.34 อยู่ในค่าคะแนนระดับของกิจกรรมที่ “เห็นด้วย” โดยเกษตรกรเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 53.75 เฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 26.87 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 19.37

ตารางที่ 5 ทักษะคติของเกษตรกรในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น (N=160)			เฉลี่ย
	จำนวน , (ร้อยละ)			
	(3) เห็นด้วย	(2) เฉยๆ	(1) ไม่เห็นด้วย	
1. การเลี้ยงไหมต้องมีการวางแผนการปลูกหม่อน	113 (70.63)	47 (29.37)	- (-)	2.71
2. การวางแผนการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจะลดพื้นที่ ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย	128 (80.00)	32 (20.00)	- (-)	2.80
3. การเลี้ยงไหมเชิงการค้าขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษาและการจัดการสวนหม่อนที่ดี	80 (50.00)	64 (40.00)	16 (10.00)	2.40
4. การเลี้ยงไหมเชิงการค้าขึ้นอยู่กับ พันธุ์หม่อน คุณภาพ ปริมาณของใบหม่อน	97 (60.63)	51 (31.87)	12 (7.50)	2.53
5. การกินใบหม่อนของหนอนไหมที่ถูกต้องตามวัย จะทำให้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปริมาณสูง	134 (83.75)	19 (11.88)	7 (4.37)	2.76
6. การเลี้ยงไหมเชิงการค้ามีขั้นตอนและวิธีการยุ่งยาก	112 (70.00)	21 (13.13)	27 (16.87)	2.53
7. การเลี้ยงไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ จะให้ผลผลิตคุณภาพดี	107 (66.87)	40 (25.00)	13 (8.13)	2.59
8. การเลี้ยงไหมเชิงการค้าสามารถกินทุนในเวลารวดเร็ว	86 (53.75)	43 (26.87)	31 (19.38)	2.34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น (N= 160)			เฉลี่ย
	จำนวน , (ร้อยละ)			
	(3) เห็นด้วย	(2) เฉยๆ	(1) ไม่เห็นด้วย	
9. การประกันราคาผ้าไหม และผลผลิต ต่างๆ	160 (100)	- (-)	- (-)	3.00
10. การเลี้ยงไหมเชิงการค้าควรมีสถา รองรับที่แน่นอนและราคายุติธรรม	160 (100)	- (-)	- (-)	3.00
11. การเข้าร่วม โครงการต่างๆ ทำให้ขาย ผลผลิตได้แน่นอน	104 (65.00)	37 (3.13)	19 (1.87)	2.53
12. การเข้าฝึกอบรมทำให้มีความรู้ ช่วย เพิ่มผลผลิตและคุณภาพ	141 (88.13)	19 (11.87)	- (-)	2.88
13. รัฐบาลจะสนับสนุนปัจจัยการผลิตเช่น ไหมพันธุ์ดี ท่อนพันธุ์หม่อน	160 (100)	- (-)	- (-)	3.00
14. การให้เงินทุนหรือสินเชื่อทั้งใน ระยะสั้น ระยะยาว	129 (80.63)	18 (11.25)	13 (8.12)	2.72
15. การส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม แบบครบวงจร	143 (89.38)	17 (10.62)	- (-)	2.89

รวมค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น 2.71 (มีระดับทัศนคติเห็นด้วย)

ค่าคะแนนระดับของกิจกรรม **ช่วงค่าระดับการรับรู้**

เห็นด้วย	3	=	2.34-3.00
เฉยๆ	2	=	1.67-2.33
ไม่เห็นด้วย	1	=	1.00-1.66

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ เช่นปัญหาปัจจัยการผลิต ทักษะความชำนาญของผู้เลี้ยงไหม บุคลากรที่ช่วยแนะนำ ตลอดจนข่าวสารต่างๆ ค่าเฉลี่ยรวมของระดับปัญหาที่ได้ เท่ากับ 2.27 หมายความว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาน้อย โดยอยู่ในช่วงระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.67 - 2.33 ซึ่งจะเรียงลำดับ ระดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้(ตารางที่ 6)

ทักษะและความชำนาญในการผลิต ค่าเฉลี่ย 2.97 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหามากโดยคิดเป็นร้อยละ 70.62 รองลงมามีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 16.88 ไม่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 12.50

ความรู้ด้านการจัดการสวนหม่อน, โรค-ศัตรูไหม ค่าเฉลี่ย 2.89 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 91.87 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 5.00 ไม่มีปัญหาหลายคิดเป็นร้อยละ 3.23

ขาดแคลนเงินทุนหรือสินเชื่อ ค่าเฉลี่ย 2.85 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 86.87 รองลงมามีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 11.25 ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 1.88

วัชพืช, โรคหม่อน, แมลงศัตรูหม่อน ค่าเฉลี่ย 2.82 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” ส่วนใหญ่เกษตรกรมีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 81.88 และมีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 18.12

ขาดความช่วยเหลือและสนับสนุน จากหน่วยงานราชการอย่างจริงจัง ค่าเฉลี่ย 2.77 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 80.00 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 16.88 ไม่มีปัญหาหลายคิดเป็นร้อยละ 3.12

บุคลากรที่แนะนำไม่เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 2.77 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยเกษตรกรยังมีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 82.50 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 11.88 ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 5.62

ขาดการอบรมอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย 2.64 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 72.50 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 19.38 ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 8.12

ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงเนื่องจากวัสดุอุปกรณ์มีราคาแพง ค่าเฉลี่ย 2.64 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 67.50 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 29.38 ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 3.13

การจัดการระบบการซื้อของผู้รับซื้ออาคารจัดการที่ดี ค่าเฉลี่ย 2.60 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 66.87 รองลงมาคือมีปัญหาเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 26.25 ไม่มีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 6.88

ขาดแคลนน้ำ ค่าเฉลี่ย 2.59 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยส่วนใหญ่มีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 68.75 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 8.75 ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 16.25

การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานราชการ ค่าเฉลี่ย 2.51 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 58.75 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 33.75 ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 7.50

ดินไม่อุดมสมบูรณ์ ค่าเฉลี่ย 2.36 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “มาก” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 65.62 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 19.38 ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 15.00

ราคาผลผลิตตกต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานการครองชีพ ค่าเฉลี่ย 2.33 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “น้อย” โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 53.74 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 26.25 ไม่มีปัญหา ร้อยละ 20.00

ราคาผลผลิตตกต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานการครองชีพ ค่าเฉลี่ย 2.33 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “น้อย” โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 53.74 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 26.25 ไม่มีปัญหา ร้อยละ 20.00

ขาดข้อมูลข่าวสารทางการตลาด ค่าเฉลี่ย 2.33 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “น้อย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 55.62 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 22.50 ไม่มีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 21.88

ไขใหม่ไม่เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 2.24 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “น้อย” โดยเกษตรกรโดยส่วนใหญ่มีปัญหาเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 58.12 มีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 33.12 และเกษตรกรที่ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 8.75

ได้รับพินจากสารเคมีที่ใช้เลี้ยง ค่าเฉลี่ย 2.17 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “น้อย” โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีปัญหาภาคคือเป็นร้อยละ 40.00 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 36.87 ไม่มีปัญหา ร้อยละ 23.13

ไขใหม่ไม่มีคุณภาพ ค่าเฉลี่ย 2.13 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “น้อย” โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 53.13 ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 53.12 ไม่มีปัญหาภาคคิดเป็นร้อยละ 40.00 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 6.87

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงไหมไม่มีคุณภาพ ค่าเฉลี่ย 2.10 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “น้อย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 60.00 มีปัญหามากคิดเป็นร้อยละ 25.00 ไม่มีปัญหาเลยคิดเป็นร้อยละ 15.00

ตลาดรองรับไม่แน่นอน ค่าเฉลี่ย 2.06 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “น้อย” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหามากคิดเป็นร้อยละ 38.75 ไม่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 31.87 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 22.50 ไม่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 21.87

ความสะดวกในการคมนาคมระหว่างสวนหม่อนกับโรงเลี้ยง ค่าเฉลี่ย 1.61 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “ไม่มีปัญหา” โดยส่วนใหญ่เกษตรกรไม่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 58.12 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 22.50 มีปัญหามากคิดเป็นร้อยละ 19.37

สถานที่เลี้ยงไหมไม่เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 1.61 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “ไม่มีปัญหา” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 49.37 มีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 40.00 มีปัญหามากคิดเป็นร้อยละ 10.66

ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ค่าเฉลี่ย 1.39 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “ไม่มีปัญหา” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาโดยคิดเป็นร้อยละ 71.88 รองลงมามีปัญหาน้อยคิดเป็นร้อยละ 16.88 มีปัญหามากเพียงร้อยละ 11.25

ค่าเช่าที่ดินสูง ค่าเฉลี่ย 1.11 อยู่ในค่าคะแนนระดับปัญหา “ไม่มีปัญหา” โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 88.75 มีปัญหาน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.25 ไม่มีเกษตรกรรายใดที่มีปัญหามาก

ตารางที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเพื่อการค้า

ข้อมูล	ระดับปัญหา (N=160)			
	จำนวน		(ร้อยละ)	
	(3)	(2)	(1)	
	มาก	น้อย	ไม่มี	เฉลี่ย
1. ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง	18 (11.25)	27 (16.87)	115 (71.88)	1.39
2. ค่าเช่าที่ดินสูง	- (-)	18 (11.25)	142 (88.75)	1.11
3. ขาดแคลนเงินทุน	139 (86.87)	18 (11.25)	3 (1.88)	2.85
4. ทักษะความชำนาญในการผลิต	113 (70.63)	27 (16.88)	20 (12.50)	2.97
5. การจัดการระบบสมาชิกของผู้รับซื้อ	107 (66.87)	42 (26.25)	11 (6.88)	2.60
6. ขาดความช่วยเหลือและสนับสนุน จากหน่วยงานราชการอย่างจริงจัง	128 (80.00)	27 (16.88)	5 (3.12)	2.77
8. การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานราชการ	94 (58.75)	54 (33.75)	12 (7.50)	2.51
9. บุคลากรที่แนะนำมีไม่เพียงพอ	132 (82.50)	19 (11.88)	9 (5.62)	2.77
10. ขาดการอบรมอย่างต่อเนื่อง	116 (72.50)	31 (19.38)	13 (8.12)	2.64

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูล	ระดับปัญหา (N=160)			
	จำนวน , (ร้อยละ)			เฉลี่ย
	(3) มาก	(2) น้อย	(1) ไม่มี	
11. วัชพืช, โรคหม่อน,แมลงศัตรูหม่อน	131 (81.88)	29 (18.12)	- (-)	2.82
12. ดินไม่สมบูรณ์	105 (65.62)	31 (19.38)	24 (15.00)	2.36
13. ขาดแคลนน้ำ	120 (75.00)	14 (8.75)	26 (16.25)	2.59
14. ความสะดวกในการคมนาคม ระหว่างสวนหม่อนกับโรงเรียน	31 (19.38)	36 (22.50)	93 (58.12)	1.61
15. ความรู้ด้านการจัดการสวน หม่อน, โรค-ศัตรูไหม	147 (91.87)	8 (5.00)	5 (3.13)	2.89
16. ไข่ไหมไม่มีคุณภาพ	85 (53.13)	11 (6.87)	64 (40.00)	2.13
17. ไข่ไหมไม่เพียงพอ	53 (33.13)	93 (58.12)	14 (8.75)	2.24
18. สถานที่เลี้ยงไหมไม่เพียงพอ	17 (10.63)	64 (40.00)	79 (49.37)	1.61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูล	ระดับปัญหา (N=160)			เฉลี่ย
	จำนวน , (ร้อยละ)			
	(3) มาก	(2) น้อย	(1) ไม่มี	
19. ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงเนื่อง จากวัสดุอุปกรณ์มีราคาแพง	108 (67.50)	47 (29.37)	5 (3.13)	2.64
20. วัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงไม่มีคุณภาพ	40 (25.00)	96 (60.00)	24 (15.00)	2.10
21. ได้รับสารพิษจากสารเคมีที่ใช้เลี้ยง	64 (40.00)	59 (36.87)	37 (23.13)	2.17
22. ราคาผลผลิตตกต่ำเมื่อเทียบกับ มาตรฐานการครองชีพ	86 (53.75)	42 (26.25)	32 (20.00)	2.33
23. ตลาดรองรับไม่แน่นอน	62 (38.75)	47 (29.38)	51 (31.87)	2.06
24. ขาดข้อมูลข่าวสารทางการตลาด	89 (55.62)	36 (22.50)	35 (21.88)	2.33
รวมค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา	2.27	(มีระดับปัญหาน้อย)		
ค่าคะแนนระดับปัญหา	ช่วงระดับค่าคะแนนเฉลี่ย			
มาก	3	=	2.34-3.00	
น้อย	2	=	1.67-2.33	
ไม่มี	1	=	1.00-1.66	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ทัศนคติของกลุ่มเกษตรกรที่มีต่อการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ในท้องที่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์การศึกษา 4 หัวข้อ ได้แก่ สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคม ความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม กับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ทัศนคติของกลุ่มเกษตรกรต่อการเลี้ยงไหม ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเพื่อเป็นการค้า

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้งหมดเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 51 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน การใช้แรงงานในการเลี้ยงไหมเฉลี่ย 2 คน สถานภาพของพื้นที่ ที่ทำการเลี้ยงไหมเป็นของตนเองทั้งหมด และเจ้าของกลุ่มผู้เลี้ยงไหมเพิ่มเติม รายได้จากอาชีพเลี้ยงไหมของเกษตรกรเฉลี่ย 14,060.92 บาท รายจ่ายของครอบครัวทั้งหมดเฉลี่ย 15,290.45 บาท จากสังเกตได้ว่ารายได้ของเกษตรกรที่ได้จากอาชีพเลี้ยงไหมต่อปีต่ำกว่ารายจ่ายต่อปี ก็เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรในต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ มีอาชีพหลักในการทำนา ทำไร่ มากกว่าอาชีพการเลี้ยงไหม และโครงการการเลี้ยงไหมเชิงการค้าในต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า เริ่มมีเมื่อไม่นานมานี้เอง

ความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมกับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

2.1 สภาพพื้นฐานในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม มีวัตถุประสงค์ทอผ้าไว้ใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 76.25 ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้า วัตถุประสงค์จะขายผ้าไหม ร้อยละ 40.62 การจัดการผลผลิต การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมจะเก็บไว้ใช้เองคิดเป็นร้อยละ 48.27 ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้าคิดเป็นร้อยละ 40.63 พื้นที่ปลูกหม่อน การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมมีพื้นที่ ระหว่าง 0-0.50 ไร่ สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 48.00 ส่วนการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม มีพื้นที่ ระหว่าง 1.02-1.52 ไร่ สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 26.25 พื้นที่ปลูกหม่อนแบบดั้งเดิม เฉลี่ย 3 งาน 68 ตารางวา ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้าพื้นที่ ที่ใช้ในการปลูกหม่อน เฉลี่ยเท่ากับ 1 ไร่ 1 งาน 52 ตารางวา สถานที่เลี้ยง

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไหมแบบดั้งเดิมจะเลี้ยงภายในบ้าน หรือบริเวณใต้ถุนบ้านทั้งหมด ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้า จะจัดสร้างโรงเรือนโดยเฉพาะ แต่ยังมีเป็นส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 40.00 พันธุ์ที่ใช้เลี้ยงแบบดั้งเดิมเป็นพันธุ์พื้นเมือง ส่วนแบบการค้าพันธุ์พื้นเมืองลดลง และเกษตรกรได้เลี้ยงพันธุ์ลูกผสม คิดเป็นร้อยละ 41.88 ไขไหมที่ใช้เลี้ยงในแต่ละรุ่น แบบดั้งเดิม เฉลี่ย 4 กล่อง การเลี้ยงแบบการค้าเฉลี่ย 4 กล่อง จำนวนรุ่นของไหมการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม เฉลี่ย 4 รุ่น การเลี้ยงไหมเชิงการค้าเฉลี่ย 5 รุ่น ผลผลิตที่ได้ต่อปีแบบดั้งเดิม ผ้าไหม เฉลี่ย 17 ผืน เส้นไหม เฉลี่ย 12.75 กิโลกรัม แบบเชิงการค้า ผ้าไหม เฉลี่ย 19 ผืน เส้นไหมเฉลี่ย 12.72 กิโลกรัม ราคาผลผลิตใน 1 ปี และอำนาจต่อรองทางการตลาดการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิมจะได้ราคาผลผลิตที่ต่ำ และไม่มีอำนาจต่อรองราคา ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ราคาผลผลิตจะสูงขึ้น อำนาจต่อรองมีมากขึ้น

ข้อสังเกตจากตารางที่ 3 (หน้า 25) จำนวนผลผลิตใน 1 ปีนั้นตัวเลขที่ได้ จะมีค่าที่ไม่ค่อยแตกต่างกันเท่าใดนัก ก็เนื่องจากการเลี้ยงไหมเชิงการค้า นั้นเกษตรกรยังขาดความรู้ความชำนาญในด้านการผลิตอยู่ ในการเลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสมนั้นจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดีจึงจะได้ผลผลิตมาก ทำให้ขั้นตอนการเลี้ยงยุ่งยากจึงทำให้เกษตรกรขาดความสนใจจึงทำให้ผลผลิตน้อยตามมา ส่วนด้านราคาผลผลิตใน 1 ปี ในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าจะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม โดยจากการสัมภาษณ์เกษตรกรถึงราคาผ้าไหมแบบดั้งเดิม ผืนละ 400 - 500 บาท เส้นไหมกิโลกรัมละ 300 - 400 บาท ส่วนการเลี้ยงไหมเชิงการค้า นั้นเกษตรกรจะได้ราคาผ้าไหมผืนละ 900 - 1,000 บาท ส่วนราคาเส้นไหมกิโลกรัมละ 800 - 900 บาท

2.2 เทคนิคในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม

เกษตรกรที่เลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม มาสู่การเลี้ยงไหมเชิงการค้าได้พัฒนาขึ้นเรื่อย โดยพิจารณาจากผลของการศึกษา จะพบว่าเกษตรกรได้มีเทคนิคต่างๆ มากขึ้น เช่น ได้ทำการแบ่งแปลงปลูกหม่อนสำหรับการเลี้ยงไหมในแต่ละวัย การใช้เครื่องทุ่นแรงเข้ามาช่วยในการจัดการสวนหม่อน การกำจัดวัชพืช การปลูกพืชคลุมดินหรือการใช้วัสดุคลุมดิน การให้น้ำ การให้น้ำในฤดูแล้ง การระบายน้ำ การตัดแต่งกิ่ง การสร้างโรงเรือนเลี้ยงไหมในแต่ละวัย การรักษาความสะอาดในการเลี้ยงไหม การใช้สารเคมีเข้ามาช่วยในการฆ่าเชื้อโรค การกำจัดมูลไหม การตัดแยกเส้นไหม

ข้อสังเกตจากตารางที่ 4 (หน้า 30) ในข้อการให้น้ำในฤดูแล้ง และการระบายน้ำ เกษตรกรเริ่มมีการพัฒนาจากการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม มาสู่การเลี้ยงไหมเชิงการค้า โดยจะมีการให้น้ำในฤดูแล้งและมีการระบายน้ำเพิ่มมากจากการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม แต่เกษตรกรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำการให้น้ำในฤดูแล้ง และการระบายน้ำในจำนวนที่มากกว่าเกษตรกรที่ทำการให้น้ำ ก็เนื่องมาจาก ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ เป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพพื้นดินเป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ ประกอบกับพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกหม่อนเกษตรกรจะปลูกในที่ดอน ดังนั้นการให้น้ำในฤดูแล้ง และการระบายน้ำ จึงทำให้เกษตรกรทั้งหมดปฏิบัติได้ยาก

ทัศนคติของเกษตรกรในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

ทางด้านทัศนคติของการเลี้ยงไหมเชิงการค้า พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.71 ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรมีทัศนคติ หรือความคิดเห็นอยู่ในค่าคะแนนระดับ “เห็นด้วย” ต่อกิจกรรมในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า ในที่นี้จะเรียงลำดับทัศนคติจากมากไปหาน้อยดังนี้ได้แก่การประกันราคาผ้าไหม การเลี้ยงไหมเชิงการค้าควรมีตลาดรองรับที่แน่นอนและให้ราคายุติธรรม รัฐบาลสนับสนุนปัจจัยการผลิตเช่นไหมพันธุ์ดี ท่อนพันธุ์หม่อน การส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแบบครบวงจร การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ เทคนิคและวิชาการสมัยใหม่ มาช่วยเพิ่มผลผลิตให้มีปริมาณและคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด การวางแผนการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จะช่วยลดปริมาณพื้นที่ปลูก โดยไม่ปลูกหม่อนมากเกินไปจนความจำเป็น ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการปลูกและการดูแลรักษา การกินใบหม่อนของหนอนไหมที่ถูกต้องตามวัยจะทำให้หนอนสมบูรณ์แข็งแรง ไม่เกิดโรคสามารถให้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปริมาณสูง การให้เงินทุนหรือสินเชื่อทั้งระยะสั้น ระยะยาวในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อนำมาประกอบอาชีพการเลี้ยงไหมเชิงการค้า การวางแผนการปลูกหม่อนเพื่อกำหนดขนาดหรือจำนวนแปลงหม่อนให้สอดคล้องกับแผนการเลี้ยงไหมในแต่ละรุ่น การเลี้ยงไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศจะให้ผลผลิตคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด การเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนทำให้ท่านมั่นใจว่าผลผลิตที่ได้จะขายได้แน่นอน การเลี้ยงไหมเชิงการค้าขึ้นอยู่กับพันธุ์หม่อน คุณภาพ และปริมาณของใบหม่อน การเลี้ยงไหมเชิงการค้ามีขั้นตอนและวิธีการทำยุ่งยาก ละเอียดซับซ้อน ถ้าไม่มีประสบการณ์ก็ประสบผลสำเร็จได้ยาก การเลี้ยงไหมเชิงการค้าจะประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษาและการจัดการสวนหม่อนที่ดี การเลี้ยงไหมเชิงการค้าสามารถคืนทุนได้ในเวลาอันรวดเร็ว

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรจะมีปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเชิงการค้ามีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.27 คืออยู่ระหว่างช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.33 ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรมีปัญหา และ อุปสรรคต่อกิจกรรมในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า อยู่ในระดับ “มีปัญหา น้อย” ดังจะเรียงตามลำดับจากมีปัญหามาก มีปัญหาน้อย และไม่มีปัญหาดังต่อไปนี้

เกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคมากได้แก่ ทักษะความชำนาญในการผลิต ความรู้ด้านการจัดการสวนหม่อน ขาดแคลนเงินทุน วิชาชีพ, โรคหม่อน, แมลงศัตรูหม่อน ขาดความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ บุคลากรที่แนะนำไม่เพียงพอ ขาดการอบรมอย่างต่อเนื่อง ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงเนื่องจากวัสดุอุปกรณ์มีราคาแพง การจัดการระบบสมาชิกของผู้รับซื้อขาดการจัดการที่ดี ขาดแคลนน้ำ การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานราชการ ดินไม่อุดมสมบูรณ์ เกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคน้อยได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานการครองชีพ ขาดข้อมูลข่าวสารทางการตลาด ไข่ใหม่ไม่เพียงพอ ได้รับพิษจากสารเคมีที่ใช้เลี้ยง ไข่ใหม่ไม่มีคุณภาพ วัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงใหม่ไม่มีคุณภาพ ตลาดรองรับไม่แน่นอน เกษตรกรไม่มีปัญหาและอุปสรรคได้แก่ ความสะดวกในการคมนาคมระหว่างสวนเหมือนกับโรงเลี้ยง สถานที่เลี้ยงใหม่ไม่เพียงพอ ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ค่าเช่าที่ดินสูง

ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจถึงทัศนคติของกลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงใหม่ ได้พบว่ามีปัญหาที่เป็นอุปสรรค บ้าง ต่อการเลี้ยงใหม่เชิงการค้า คือ

1. เกษตรกรขาดทักษะความชำนาญในการผลิต ความรู้ด้านการจัดการสวนหม่อน จึงทำให้เกิดโรคใหม่ ทำให้ผลผลิตที่ได้น้อย ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรลดลงด้วย ดังนั้นบุคลากรของรัฐที่เข้ามาส่งเสริมควรที่จะให้ความรู้แก่เกษตรกรสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อจะได้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อหาทางแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป
2. ด้านเงินทุน เกษตรกรยังไม่มีเงินทุนเพียงพอในการที่จะนำมาลงทุนอย่างจริงจัง ดังนั้นรัฐบาลควรสนับสนุนเรื่องเงินทุนให้แก่เกษตรกรมากกว่านี้
3. เกษตรกรขาดวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงใหม่เนื่องจากวัสดุที่ใช้เลี้ยงใหม่เชิงการค้ามีราคาแพง ดังนั้น ภาครัฐ และเอกชนควรเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และนักส่งเสริมควรคิดประดิษฐ์เศษวัสดุปรุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทดแทนการซื้อโดยตรงจากพ่อค้าวัสดุ และเผยแพร่ให้เกษตรกรนำไปใช้
4. เกษตรกรขาดแคลนน้ำในการใช้ปลูกหม่อน และดินไม่สมบูรณ์ ดังนั้นภาครัฐบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรจัดระบบชลประทานอย่างจริงจัง เพื่อที่จะได้ลดปัญหาการขาดแคลนน้ำ และยังช่วยลดปัญหาดินไม่อุดมสมบูรณ์อีกด้วย
5. เกษตรกรควรจะมีควมกระตือรือร้นในการเลี้ยงใหม่ เพื่อที่จะได้ผลผลิตมีปริมาณ และคุณภาพตามความต้องการของตลาด ซึ่งจะทำให้ราคาสูงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กองแผนงานและวิชาการ. 2535 . รายงานประชุมประจำปี 2536. กรมวิชาการเกษตร. (อัครสำเนา)

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร . 2535. ศึกษาการวิจัยผลตอบแทนการลงทุนและความต้องการสินเชื่อในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อเป็นการค้า. กระทรวงเกษตรกรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ

เกศินี ปายะนันย์ . 2534 . “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมของสตรีชนบท”. รายงานการวิจัย . คณะเกษตร . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

_____ . 2536 . “สถานการณ์ผลิตและการตลาดไหมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. วารสารเกษตรศาสตร์ . 14 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2536) : น. 144-161

ขยัน สุวรรณและคณะ . 2538. “การพัฒนาการปลูกหม่อนและเลี้ยงไหมเพื่อพัฒนาชนบท” วารสารเกษตรก้าวหน้า, 10 (1 มค. - กพ.) : น.58-60.

ฉัตร ชำของ . 2525 . การสุ่มตัวอย่างเอกสารประกอบคำบรรยายหลักสูตรการวิจัยทางสังคมศาสตร์ระดับนักวิชาการรุ่นที่ 1 . กรุงเทพฯ.

วีระ สังคมพิทักษ์ . 2534 . เทคนิคการทำธุรกิจการเกษตรหม่อนไหมแผนใหม่. กรุงเทพฯ : วชิรนาการพิมพ์.

สุชา จันทร์เอม . 2524 . จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ . โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่.....

หมู่บ้าน.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

ทัศนคติในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าของกลุ่มเกษตรกร ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า
จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2538

ชื่อ.....นามสกุล.....บ้านเลขที่.....
หมู่บ้าน.....ตำบลบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลประกอบการศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าของกลุ่มเกษตรกร การตอบคำถามที่สมบูรณ์ และถูกต้องตามความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาของผู้สนใจต่อไป คำตอบของท่านจะไม่ส่งผลไปในทางที่เสื่อมเสียหรือเกี่ยวข้องกับการเสียภาษีแต่อย่างใด ผู้จัดทำขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

คำแนะนำ

1. ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ใน () ที่ท่านต้องการ
2. คำถามแต่ละข้อ กำหนดให้ทำเครื่องหมาย ✓ เพียงข้อเดียว ยกเว้นข้อที่ระบุให้ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
3. คำถามบางข้อไม่ได้เลือกตอบ แต่จะมีช่องว่าง.....สำหรับกรอกข้อความให้สมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมในเรื่อง เพศ อายุ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว พื้นที่ถือครอง อาชีพและรายได้

1. เพศ'

() ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ศาสนา

() พุทธ () คริสต์
() อิสลาม () อื่นๆ (ระบุ).....

4. สถานภาพสมรส

() โสด () แต่งงานอยู่ด้วยกัน
() แต่งงานแยกกันอยู่ () หย่า
() อื่นๆ (ระบุ).....

5. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้เข้าโรงเรียน () เรียนหนังสือ จบการศึกษาชั้น.....

6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....ใช้แรงงานในการเลี้ยงไหม.....

7. สถานภาพของพื้นที่ ที่ทำการเลี้ยงไหม

() เป็นของตนเอง () เช่าคนอื่น
() อื่นๆ (ระบุ).....

8. รายได้จากอาชีพเลี้ยงไหม.....ต่อปี

9. รายจ่ายของครอบครัวปีละ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของการเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม กับการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

ตอนที่ 2.1 สภาพพื้นฐานในปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม

รายการ	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม	การเลี้ยงไหมเชิงการค้า
1. วัตถุประสงค์	☐ ทอผ้าใช้ในครัวเรือน ☐ ขายผ้าไหม ☐ ขายเส้นไหม ☐ ขายรังไหม	☐ ทอผ้าใช้ในครัวเรือน ☐ ขายผ้าไหม ☐ ขายเส้นไหม ☐ ขายรังไหม
2. การจัดการกับผลผลิต	☐ เก็บไว้ใช้เอง ☐ ขายถ้ามีปริมาณมาก ☐ ขายให้กับผู้ใช้โดยตรง ☐ ขายเพื่อเป็นวัตถุดิบแก่ผู้ผลิตรายอื่นต่อไป	☐ เก็บไว้ใช้เอง ☐ ขายถ้ามีปริมาณมาก ☐ ขายให้กับผู้ใช้โดยตรง ☐ ขายเพื่อเป็นวัตถุดิบแก่ผู้ผลิตรายอื่นต่อไป
3. พื้นที่ปลูกหม่อน	จำนวน.....ไร่/ปี	จำนวน.....ไร่/ปี
4. สถานที่เลี้ยงไหม	☐ ภายในบ้านหรือบริเวณใต้ถุนบ้าน ☐ จัดสร้างโรงเรือนโดยเฉพาะ	☐ ภายในบ้านหรือบริเวณใต้ถุนบ้าน ☐ จัดสร้างโรงเรือนโดยเฉพาะ
5. พันธุ์ไหมที่เลี้ยง	☐ พันธุ์ไทยพื้นเมือง ☐ พันธุ์ไทยลูกผสม ☐ พันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ	☐ พันธุ์ไทยพื้นเมือง ☐ พันธุ์ไทยลูกผสม ☐ พันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ
6. ไข่ไหมที่เลี้ยงในแต่ละรุ่น	จำนวน.....กล่อง/รุ่น	จำนวน.....กล่อง/รุ่น
7. จำนวนรุ่นของไหมที่เลี้ยง	จำนวน.....รุ่น/ปี	จำนวน.....รุ่น/ปี
8. จำนวนผลผลิตใน 1 ปี	☐ ผ้าไหม.....คืบ ☐ เส้นไหม.....ก.ก. ☐ รังไหม.....ก.ก.	☐ ผ้าไหม.....คืบ ☐ เส้นไหม.....ก.ก. ☐ รังไหม.....ก.ก.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม	การเลี้ยงไหมเชิงการค้า
9. ราคาผลผลิต	() สูง () ต่ำ () ไม่แน่นอน	() สูง () ต่ำ () ไม่แน่นอน
10. จำนวนต่อรองทางการตลาด	() มาก () น้อย () ไม่มี	() มาก () น้อย () ไม่มี

ตอนที่ 2.2 เทคนิคในการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม

รายการ	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม	การเลี้ยงไหมเชิงการค้า
1. การคำนวณพื้นที่ปลูกหม่อน ควบคู่ไปกับจำนวนไหมที่เลี้ยง	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
2. การแบ่งแปลงหม่อนสำหรับ เลี้ยงไหม วัยอ่อนและวัยแก่	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
3. เครื่องจักรและเครื่องทุ่น แรงในการจัดการสวนหม่อน	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
4. การกำจัดวัชพืช	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
5. การปลูกพืชคลุมดิน หรือใช้ วัสดุคลุมดิน	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
6. การใช้น้ำขี้คอก หรือน้ำขี้หมัก	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
7. การใช้น้ำขี้เคมี	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
8. การให้น้ำในฤดูแล้ง	() ทำ	() ทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ (การ) ไม่ทำ เพื่อการศึกษาเท่านั้น (อนุ) ไม่ทำ นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม	การเลี้ยงไหมเชิงการค้า
9. การระบายน้ำ	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
10. การตัดแต่งกิ่ง	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
11. การสร้างโรงเลี้ยงไหมในแต่ละวัย	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
12. การรักษาความสะอาดในการเลี้ยงไหม	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
13. การใช้สารเคมี เช่น เพบโซล, ฟอ์ มา ตี น, ปูนขาว, คลอรีน, น้ำยาเค็ดท่อน	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
14. การกำจัดมูลไหม	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ
15. การคัดแยกเส้นไหม	() ทำ () ไม่ทำ	() ทำ () ไม่ทำ

ตอนที่ 3 ทักษะคิดของเกษตรกรในการเลี้ยงไหมเชิงการค้า

คำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะต้องวางแผนการปลูกหม่อน เพื่อกำหนดขนาด หรือจำนวนแปลงหม่อนให้สอดคล้องกับแผนการเลี้ยงไหมในแต่ละรุ่น			
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่เกี่ยวกับการวางแผนการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจะช่วยลดปริมาณพื้นที่ปลูกโดยไม่ปลูกหม่อนมากเกินไปจนจำเป็น ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษา			

ไมวารณใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการเลี้ยงไหมเชิงการค้าจะประสบผลสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษา และการจัดการสวนหม่อนที่ดี			
4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการเลี้ยงไหมเชิงการค้าขึ้นอยู่กับ พันธุ์หม่อน คุณภาพ และปริมาณของใบหม่อน			
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่เกี่ยวกับการกินใบหม่อนของหนอนไหมที่ ถูกต้องตามวัย จะทำให้หนอนไหมสมบูรณ์แข็งแรง ไม่เป็นโรค สามารถให้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปริมาณสูง			
6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการเลี้ยงไหมเชิงการค้ามีขั้นตอนและวิธีการทำยุ่งยาก ละเอียดยิบซับซ้อน ถ้าไม่มีประสบการณ์ก็ประสบความสำเร็จได้ยาก			
7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการเลี้ยงไหมพันธุ์ถูกผสมต่างประเทศ จะให้ผลผลิตคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด			
8. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการเลี้ยงไหมเชิงการค้าสามารถคืนทุนได้ในเวลาอันรวดเร็ว			
9. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการประกันราคาผ้าไหม ตลอดจนผลผลิตต่างๆ ที่ได้จากการเลี้ยงไหม			
10. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการเลี้ยงไหมเชิงการค้าควรมีตลาดรองรับที่แน่นอน และให้ราคาที่ยุติธรรม			
11. ท่านเห็นด้วยหรือไม่เกี่ยวกับการเข้าร่วม โครงการต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้ท่านมั่นใจว่าผลผลิตที่ได้จะขายได้แน่นอน			
12. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเข้ารับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับความรู้ เทคนิคและวิชาการสมัยใหม่เข้ามาช่วยเพิ่มผลผลิตให้มีปริมาณ และคุณภาพตามความต้องการของตลาด			
13. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่รัฐบาลจะสนับสนุนปัจจัยการผลิตเช่น ไช้ไหมพันธุ์ดี ท่อนพันธุ์หม่อน			
14. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่มีการให้เงินทุน หรือสินเชื่อทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาประกอบอาชีพการเลี้ยงไหมในเชิงการค้า			

ไม่วารณใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย
15. ท่านเห็นด้วยหรือไม่เกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแบบครบวงจร			

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไหมเพื่อการค้า

ปัญหา	ระดับปัญหา		
	มาก	น้อย	ไม่มี
1. ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง			
2. ค่าเช่าที่ดินสูง			
3. ขาดแคลนเงินทุน หรือสินเชื่อ			
4. ทักษะและความชำนาญในการผลิต			
5. การจัดการระบบสมาชิกของผู้รับซื้อขาดการจัดการที่ดี			
6. ขาดความช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการอย่างจริงจัง			
7. การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานราชการ			
8. บุคลากรที่แนะนำมีไม่เพียงพอ			
9. ขาดการอบรมอย่างต่อเนื่อง			
10. วัชพืช , โรคหม่อน , แมลงศัตรูหม่อน			
11. ดินไม่สมบูรณ์			
12. ขาดแคลนน้ำ			
13. ความสะดวกในการคมนาคมระหว่างสวนหม่อนกับโรงเลี้ยง			
14. ความรู้ด้านการจัดการสวนหม่อน , โรค-ศัตรูไหม			
15. ไข่ไหมไม่มีคุณภาพ			
16. ไข่ไหมไม่เพียงพอ			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหา	ระดับปัญหา		
	มาก	น้อย	ไม่มี
17. สถานที่เลี้ยงไหมใหม่เพียงพอ			
18. ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงเนื่องจากวัสดุอุปกรณ์มีราคาแพง			
19. วัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยง ไม่มีคุณภาพ			
20. ได้รับพิษจากสารเคมีที่ใช้เลี้ยง			
21. ราคาผลผลิตตกต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานการครองชีพ			
22. ตลาดรองรับไม่แน่นอน			
23. ขาดข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด			
24. อื่นๆ (ระบุ).....			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้